

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körut 18.

Főszerkesztő: VÉSEI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Uj háboru.

Budapest, október 13.

(C.) A dél-afrikai harctérről hónapokon át semmiféle nevezetes hír nem érkezett Európába. Ugy látszott, mintha a háboru olyan stádiumba lépett volna, melyben az egyik félnek már nincs reménye, a másiknak már nincs kedve háboruszkodni. A kétségbeesett boerok által még itt-ott kifejtett ellentállás alig érdemelte már a háboru nevet; az angolok pedig csak lanyhán, kedvtelenül folytatták a harcot. Mintha egy szundikáló óriás lassu mozgásokkal védelmezte volna magát egy okvetetlenkedő törpe ellen.

Most egyszerre megváltozott a kép. Felhangzik a csatazaj az egész vonalon, a natáli határhegyektől kezdve egész a Fokváros közvetlen szomszédságáig. Az állítólag már annyiszor szétszört boer hadsereg ismét összegyűl, elég legénysége, fegyvere, ágyuja, löszere van, legyőzi itt is, ott is kisebb-nagyobb csatározásokban a gyűlölt ellenséget és már nagyobb stílu akciókra készül. A helyett, hogy a boerok szeptember 15-én lerakták volna fegyvereiket, úgy amint lord *Kitchener* kilátásba helyezte, e naptól kezdve a kétélves háborunak egy új fázisa kezdődött. Ami most Délafrikában kibontakozik, az úgy látszik nem a régi háborunak a folytatása, hanem egy új háboru, melyet a boerok új eszközökkel, új intenciókkal, és részben megváltozott emberrel is, viselnek. Csak a másik harcolófél, az angol hadsereg maradt a régi. Még maig sem tanulta meg ellenségét értéke szerint becsülni és nem felejtette el maig sem, önmagát tulbecsülni. Bizik tulerejében és szuverén megvetéssel hátrál a boerok ostroma előtt. A boerok tanultak valamit a kétélves háboru alatt, az angolok semmit: ez

körülbelül az eddigi küzdelmeknek az eredménye.

Az angolok nézete és felfogása szerint a háborunak éppen akkor kellett volna bevégeződni, amikor tényleg új és talán még veszedelmesebb háboru kezdődik. Ez már magában véve kudarc az angolokra nézve, mely annyit jelent, mint egy vesztett csata, mert arról tanuskodik, hogy a brit katona az ellenfelet, amelylyel küzd és a viszonyokat, amelyek között harcol, még mai napig sem ismeri. Angolországon kívül a mostani események alig okoznak meglepetést, legalább a katonai szakkörökben bizonyosan nem. A katona, aki figyelemmel kísérte a két évi angol-boer háboru, az eddigi tapasztalatok révén már régen tisztában van a véleményével, amely szerint először is a boer egy kivételes ellenség, akit nem lehet legyőzni, hanem csak megsemmisíteni; másodsor, a boer csak akkor harcol, ha neki tetszik, nem pedig akkor, mikor ellensége kívánja és harmadsor, a boer még mindig ura országának s az angol annektálás csak fikció.

A boer nép nyers paraszt-nép. Nem becsüli tulságosan a civilizációt, szeret dolgozni, szereti élvezni is az életet, de mindenkifölött szereti függetlenségét. Szabadság nélkül éppenséggel nem tud élni és azért szivesen meg is hal érte. No, most tessék egy egész nemzetet agyonütni, mint egy vesztett kutyát. Ehhez nemcsak ördögi szív kellene, ami talán megvan az angolokban, de ördögi erő is, ami aztán nincs meg bennük.

A boer paraszt körülbelül úgy kontemplálja a dolgot: nekem időm van meghalni, minél később, annál jobb, mert csak hálálom után lesz az angol urává a földemnek. Nos hát, télen egyáltalán nem harcolok, akkor se nekem, se lovamnak nincs ennivalója. Nekem

van időm, nem tudom, vajjon az angolnak is van-e? Télen nem háboruszkodom, de ime, itt van ismét a nyár és vele én is itt vagyok a harctéren.

Már most egészen világos ezekben, hogy a boer még mindig ura az országának és az angol annektálás csak fikció. Aki mehet, amikor akar, jöhet, amikor neki tetszik, eltűnik, amikor jónak látja, gyülekezik és megtámadja ellenségét a kellő időpontban, az ura az országban. Az angol annektálás a városokra és pályaudvarokra vonatkozik, a nyílt vasuti pályára már nem, a többi területre nézve pedig éppenséggel csak a papiron van meg.

Nos, tessék legyőzni olyan nemzetet, mely nem pozór nemzet, hanem tényleg el van határozva inkább életét kockáztatni, mint függetlenségéről lemondani; amely azonban elég ravasz, hogy életét csak akkor kockáztassa, ha kilátása van a sikerre és amely egy óriási területen szabadon mozoghat, eltűnik, amikor akar, lábra kel, ha jónak látja. Tessék legyőzni egy nemzetet, mely mind a mellett még bizva-bizik Istenében és erős hitében kitartásának kimeríthetetlen forrását találja. Az angol hadsereg bizony gyenge erre a feladatra.

Azt mondtuk az előbb, hogy a boerok az új háboru új eszközökkel, új intenciókkal és részben megváltozott emberekkel is viselik. Ez tényleg így van. Két év előtt, a háboru kitörésekor a boernak volt hazája, családja, vagyona. Ma nincs. Hazáját annektálták, ha csak szimbolikusan is, családját pedig nagyon realis módon elűzték, vagyonát elpusztították. Két év előtt egy jól szervezett állam hadat üzent az angoloknak, ma látszólag egységes fővezérelt nincs, csak néhány földönfutó „kommandó” harcol még a saját

REGÉNY.

TÜZZEL-VASSAL.

Irta: SIENKIEWICZ HENRIK.

(53)

— Ugy látszik, a fiúk megalátták a pinét. Igyatok csak fiaim, majd elnyom aztán az álom és én virrasztok helyettetek. Az ébredésetek majd keserves lesz.

Kiment a folyosóra, ahol rettenetes látvány tárult a szeme elé. Ott feküdt a két hereg hullája, nem messzi tőlük a heregasszony holtteste. A kandallóban még pislákol a tűz és vörös fény kísértetiesen csillant meg a vértócsákban. Sagloba borongva menekült el innen. Az udvarban már tobzódtak a kozákok. Tűzet gyújtottak, hordókat görgettek elő, amelyekben bor, sör, pálinka volt. Nem is ütöttek őket csapra, csak bevették a tetejüket, s vedrellel merítették belőle. Némelyek a cselédlányokkal kergetőztek, mások vad táncot jártak és daloltak torokszakadtól. A kerítésen tul bámészkodva állottak a parasztok, akiket idecsalt a puskaropogás és ordítás. A kezöket sem mozdították meg a Kurcevicék védelmére, sőt inkább örültek, hogy ilyen gyászos véget ért a földesuruk. A dárídó egyre zajosabb, egyre vadabb lett. Már nem is merítették a bort a hordókból, hanem belédugták a fejüket, volt, aki belé is ült a hordóba. Dulöngött az egész csapat, sokat már el is nyomott a rézségtség. Sagloba elégtlenül nézte öket.

— Minden jól megy, az idő is kedvez, sötét van. Mire a hold lenyugszik, mind aludni fog.

Elvegyült a mulatók közé és biztatta öket.
— Igyatok, fiuk. Aruló az, aki le nem iszazza magát a parancsnok tiszteletére.

A kozákoknak persze tetszett ez a beszéd s majdhogy megesökölték érte Saglobát.

— Ti fősvény kutyák, hát azoknak a szegény fiúknak, akiket örül állítottatok, nem adtok inni? Azonnal váltástok föl öket.

Néhány ittas kozák odatörtögött az örökhöz, akik érthető sietséggel rohantak a hordók felé. Sagloba maga merített számukra pálinkát és megparancsolta, hogy egy óra mulva új öröket állítsanak a ház elé. A kozákok vakon engedelmeskedtek, mert hozzászórtak már, hogy Bohun távollétében Sagloba vegye át a parancsnokságot. A derék lovag most a parasztokkal elegyedett beszédbe.

— Messze van innen Lubnie?

— Messze uram, jócskán.

— Odaérhetnék reggelre?

— Dehogy érnél oda, uram.

— Hát délre?

— Délre már igen.

— Es merrefelé van Lubnie?

— Az országot egyenesen odavezet.

— Ez itten az országot?

Sagloba készakarva hangosan, szinte ordítva beszélt, hogy emberei meghallhassák a szavát. Nagylelkűen a parasztoknak is adatott pálinkát, de magáról sem feledkezett meg.

— Adjatok egy kanesó sört.

Hoztak neki egy jókora kancsóval. Áhitattal emelte szájához, vigyázott, hogy egy csöppje se esurranjon el és fenéig ürítette. A kozákok tisztelettel nézték.

— Hogy tud inni!

Az ital ugyancsak vidám kedvbe hozta Saglobát. Kegyesen intett a csöcs-eléknek, hogy csak igyanak tovább, maga pedig bement a házba, de előbb kikémlélt minden zugot. Valamennyi ör mélyen aludt Bohun is mozdulatlanul feküdt a kereveten. Kopogtatott a Helena a táján, amely mögöl halk zsongás hallatszott elő. Mintha

imádkoztak volna. Benyitott. A Vassili szobája volt ez tulajdonképpen, de idemenekült a leány. A Szent Szűz képe előtt térdeltek és fennhangon imádkoztak. Helena ijedten ugrott föl.

— Ne féljen, kisasszony. Mondtam már, hogy Skrzetuski barátja vagyok.

— Megment!

— Meg. Öltön férfiruhát.

Helena habozott.

— Hihetek önnek? Esküdjék, hogy nem esal törbe!

— Ha éppen akarja, hát megesküszöm. Ugy segítelen engem az isten! De most már öltözködjék. Gyerünk!

— Es mi lesz Vassilival, az én szerencsétlen, eszelős bátyámmal?

— Öt nem fenyegeti veszély, mert a kozákok éppen az eszelős volta miatt félnék tőle és tisztelettel tekintenek rá. Prófétának nézik. Bárán itt hagyhatjuk őt, de meg ha magunkkal vinnék, nem is futhatunk elég gyorsan.

Helena hozzálátott az átöltözéshez, Sagloba pedig Bohunhoz nézett be. Haloványan, alétlan feküdt a kozák, de a szemét nyitva tartotta.

— Jobban vagy fiam?

Bohun szólni akart, de hiába erőlködött.

— Nem tudsz beszélni?

A kozák nemet intett a fejével, de ez a kis mozdulat is rettenetes fájdalmat okozhatott neki, mert az arca egészen eltorzult.

— Hát kiáltani se tudnál?

Bohun meztint tagadólag intett.

— Annál jobb fiam. Így hát majd egy hang nélkül, mozdulatlanul kell nézned, amint elszököttem a heregkisasszonyt. Mert elmegyünk ám innen, még pedig Lubniebe. Elütöm ám azt a szép virágzatot a kezuredől. Meguntam már a barátságodat, nem is illek én össze egy ilyen sült paraszttal, aki azt hitte, hogy a komisz löreje kedvéért majd segíték neki lányokat meg-

szakállára. Két év előtt a boerok nem mentek szívesen a háborúba. Ha értettek is hozzá, nem volt kedvük a véres játékhoz. Vallási érzelmük visszariadt a háború kérelhetetlenségétől; vasárnapon nem is bombázták *Lady-smithet* és a sebesült ellenséggel úgy bántak, mint drága, szeretett testvéreikkel. Ma a boer már csak táborában leli fel hazáját, családját, vagyonát. Farmja leégett, családjá elpusztult, vagy angol fogságban sinylődik. Csak fegyvere, lova az övé még és szívében a vallásos érzelem mellett óriási lánggá vált a gyűlölet egy kegyetlen ellenség ellen. Két év előtt a boer katona nem törődött sem a szigorú katonai fegyvellemmel, sem a haditudománnyal. A taktika elemeiről sejtelve sem volt neki és ezért a visszaverete is ellenségét, győzni még sem tudott. Ma maga a tábor képezte ki a boer nép kitűnő katonai anyagát igazi katonákká.

Ime a helyzet két év előtt, és most. Megváltozott nagyon, de egészben véve a boerok előnyére változott meg. Hej, milyen könnyen harcol a katona, akinek más vagyona nincs, mint fegyvere és löszere, aki csak nyerhet, ha harcol, mert veszteni valója már nincs! Hej, milyen rettenetes az a nép, mely már csak a szabadságáért küzd!

Még egyet kell megjegyeznünk. A háborúnak két évi tartama dacára, és dacára annak, hogy az angolok már régen birtokában vannak a nevezetesebb városoknak és az összes vasuti vonalaknak, a boerok még mindig bőven vannak ellátva fegyverekkel és lőszerrel. Valamely hatalom titokzatos támogatásáról nem lehet szó, tehát a boerok még mindig találnak utat-módot efféle szükségleteiket külföldön, talán az angoloktól is megszerezni és annektől hazájukba becsempészni. Ehhez pedig pénz kell és szervezet. Ebből is kitűnik, hogy a boerok országának annektálása csak fikció, hogy a boer állam kormányzata nemcsak hogy mai napon is — habár külföldön is — de megvan, hanem hogy a kormányzatnak tetemes pénzforrása is van.

Végre a most újra megkezdett háborúnak milyen eredménye lehet? Két év óta, ahányszor alkalmunk volt ezzel a szerencsétlen háborúval foglalkozni, mindig hangsúlyoztuk, hogy az aránytalan küzdelemben a boeroknak csak egyetlen chancea van: a *fokföldi hollandusok általános felkelése*. Ha ezt a célt most sem érik el, akkor az utolsó boer har-

gylázní, gaztettet elkövetni! Rosszszámitottál, fiam!

Sagloba egyre hangosabban beszélt, s ahogyan a hangja erősödött, úgy nyílt egyre tágabbra a kozák szeme. A nyelve nem forgott ugyan, de az eszmélete nem hagyta el, az agyvérje dolgozott, de nem tudta még megérteni, hogy komoly dolog-e a Sagloba beszéde, vagy csak vaskos tréfa. Sagloba azonban nem hagyta őt sokáig ebben a bizonytalanságban.

— Mért meresztéd rám a szemedet? Azt hiszed, hogy nem állok a szavamnak? Nincs valami üzeni valód Lubniebe? Atadom. Nem akarsz onnan felesert hozatni? Küldök. A kötelet is megrendelem, amelyre fölakaszszanak.

Bohun halovány arcát elfutotta a vér. Megértette, hogy ez a fenyegetőzés a legrettenetesebb valóság. Szemei villámokat szórtak, szája tajtékos lett. Embertőlotti erőfeszítéssel fölemelkedett és ordítani kezdett.

— Emberek!

De többet nem szólhatott, mert Sagloba rádobta a köpenyét, körültekerte a fején, visszalódította a kerevetre és hozzálatott, hogy kezén, lábán megkötözze, s a száját betömje.

— Ne ordíts fiam, mert még megárt az egészséggednek. Fejfájást kaphatsz tőle, ezt pedig jó barátod létebre nem akarnám. Most legalább nyugodtan fekszel és kényelmesen alhatol, ami fontos a betegnek. Leszürhatnánk ugyan, de szégyenleném, hogy egy parasztot megöljék. Ha azonban holnap reggelig jobblétre szenderülnél, nagyon örülnék. Isten veled, pajtás.

A Helena lépéseit hallotta, kisetített elébe.

— Siessünk a lovakhoz. Az örök részeket, mind alusznak. Mire kijozanodnak, messzire értünk már. Induljunk.

— Az Atya, Fiu és Szentlélek nevében, susogta Helena.

(Folytatása következik.)

cos sirdombja fölött mégis az angol zászló fog lengeni. Mert csak akkor lesznek az angolok tényleg egy elpusztított ország urai, ha sfrborul az utolsó boer harcos fölé is. A huszadik század civilizációjának, ugye, milyen fényes, dicső napja lesz ez!

BELFÖLD.

A választások.

Budapest, október 13.

A választások izgalmai — a pótválasztásokra később kerültek kivül — mindenütt elcsöndesedtek. Ma *Hegedüs* Sándor kereskedelemügyi miniszternek hozta el Kolozsvár monstre-küldöttsége kerületének egyhangulag kiállított megbízólevelét, amelynek értékét a miniszter szép beszédben fejtekte ki. Jászberényből is érkezik ma hír: *Török* Aladár, Jászberény felfüggesztett polgármestere, aki viselt dolgaiat választási elnök minőségében kifejtett erőszakoskodásával tetézte be, benyújtotta állásáról való lemondását.

A mai nap híreit egyébként itt adjuk:

A kereskedelemügyi miniszter mandátuma.

Hegedüs Sándor kereskedelemügyi minisztert ma délelben tekintélyes kolozsvári küldöttség kereste fel lakásán, hogy átnyújtsa neki Kolozsvár város I. kerületének képviselői mandátumát. A küldöttségben, amelyet *Dörgö* Albert kir. közjegyző, a szabadelvűpárt elnöke vezetett, résztvettek: báró *Feilitzsch* Arthur Kolozsvár város II. kerületének országgyűlési képviselője és *Szvacina* Géza Kolozsvár város polgármestere is. Tagjai voltak továbbá a küldöttségnek: dr. *Kolovány* Sándor egyetemi tanár, választási elnök, dr. *Szabó* Dénes és dr. *Kiss* Mór egyetemi tanárok, *Polcz* Rezső főkapitány, *Winkler* János bankigazgató, *Péterffy* Zsigmond nyug. vasutagazgató, *Bokros* Béla és dr. *Mihály* József ügyvéd, *Heggyessy* Vilmos lap-szerkesztő, dr. *Farkas* Géza vármegyei főorvos, *Csermánszky* Lajos iparos és *Smiel* Dávid építési vállalkozó.

Kolovány Sándor, a küldöttség szónokája szép beszéd kíséretében nyújtotta át a miniszternek a mandátumot. Csekély pár sor írásban — ugymond — drága kincsnek hoznak a miniszternek: a szeretet és a bizalom kincsét, amelyet szülővárosára immár üdözdiben nyújtott leéje. Küldöttség után óhajtották ezt átadni, nem a külső dísz emelésére, hanem azért, hogy közvetlenül megthit jó emberei kezéből vehesse át a választási jegyzőkönyvet az a képviselő akire Kolozsvár városa méltán annyi büszkeséggel tekint. (Élénk éljenzés.)

Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter mély hálával veszi át a rövidke iratot amelyből sokat képes kitalálni. Hisz annak minden betűje egy-egy kötet telve a szeretetnek, telve a gyengéd figyelemességnek megnyilvánulásával. Kétszeresen hás azért; hogy egyhangú választással tüntették ki, amiben nemcsak párhívei ragaszkodásának élet látja, hanem működésének azok részéről való méltányolását is akikről a politikai pártjának keretei elválasztják. Jól esik ez neki, mert ő a maga részéről a politikát sohasem tekintette annak a küzdő homoknak, amelyen kiméletlenül neki kell rontani a politikai ellenfél érvényesülésének; a magyar politikának sohasem szabad kizárólagosságára törekednie (Tetszés); hanem tekintni igenis a politikát a békés munkálkodás, az erők érvényesülése birodalmának, a miből szerény tehetségehez képest igyekezett kivenni mindig a maga részét. S ha a politikai ellenfél is megisztelte annak, hogy ellenjelöltet neki nem állított, ezt nem abbakációnak tekintheti, de talán láthat benne annyi elismerést hogy: Ime, dolgoztál megállótad helyedre a kerületedre a magad szempontjából helyesen képviselve. (Élénk éljenzés.) S tetézi benne a jóeső érzést, hogy nemcsak a város egyik kerülete, de Kolozsvár városa a maga egészében nyilvánította iránta szeretetteljes bizodalmát s hogy a választási jegyzőkönyvet régi kedves tanára kezéből veszi át. A maga részéről viszontzásul igéri, hogy valamint eddig, úgy ezentul is nemcsak egy párt, hanem az egész kerület, sőt ha szabad ezt mondania, az egész város képviselőjének tekint magat (Élénk éljenzés); a mandátumban pedig nem harcol egy vert hanem munkájönyvet lát s hogy e munkájönyvből választói beleírta az elismerést eddigi igyekezetéről és szorgalmáért, ez csak bizdatni fogja őt a további munkálkodásra. (Tetszés.) Kéri a küldöttség tagjait vigyék meg szívóbb lakadt üdvözletét szülővárosra minden egyes polgárának. (Elkes éljenzés.)

A miniszter a küldöttséget menten ebédre is ott marasztotta, amelyen a miniszter családja és így fia, *Hegedüs* Loránt országgyűlési képviselő is résztvett. A kedélyes lakoma alatt, amelyen *Hegedüs* Sándorné szeretetreméltó nyájasággal látta el a háziasszonyi tisztet, felköszöntőkben sem volt hiány, amelyekkel a miniszter és családját ünnepeleik. Nagy hatást keltett báró *Feilitzsch* Arthur országgyűlési képviselőnek a venenapát ünneplő *Szék* Kálmánra a szabadelvűpárt vezérére mondott felköszöntője. Az ebéd alatt *Pongrácz*, a kolozsváriak híres cigányprimása húzta a szobnölsebb magyar nótákat.

A IX—X. kerületi választás. A IX—X. kerületi szabadelvű *Hoek*-párt ma délután négy órakor a Soroksári-utcai Kétkorona-szállóban érkekezetlet tartott, melyen *Hoek* János is megjelent és lelkesítő beszédet mondott. Az érkekezetlet után hosszú kocsisorban vonultak a választók a Lónyai-utóán és a *Ferenc-körtön* keresztül Kőbányára s az egész utovonalon nagy ünnepeletésben volt részük. A menetet csikósruhába öltözött bandérium nyitotta meg.

Hoek János egy névtelenül megjelent pamfletre vonatkozólag a következő nyilatkozatot adta ki:

Polgártársak! Becsület ellen még soha aljasabb orvátmadást nem intéztek, mint a Springer-párt egy névtelen személyes röpirattal. Felbőretek egy szerencsétlen embert, hogy koholt nevekkel, hazug adatokkal segítse megakadályozni a mi biztos győzelmiünket! Már száz orokinté mindig kapható egy-egy elzüllött alak, aki kész elmenni a börtönbe. Becsuklja magát, ha megfizetik érte! Csak a gyengeségnek és a bűnök van szüksége ilyen eszközökre. Minden tisztességes ember undorral fog ellordulni az ilyen fegyvertől, mely egvirány megbélyegző a tettesre és a bünszerzőre. De addig is, míg a sajtóperet be nem fejeztük, nyilvánosan jelentem ki az egész ország előtt *becsületiszavamra, hogy a röpiratnak minden állítása hazugság, minden adata rágalom*. Koholt leveleket közöl soha nem létező személyektől. Előre kijelentem, hogy a legszélesebb bizonyítási szabadságot fogom engedélyezni a névtelenül rágalmozó részére. — De azt is tudom, hogy ez az ítélet egy embert erkölcsileg örökre meg fog ölni. Vagy engem, vagy Springert! En addig is, míg a polgári lelkiismeret itélni fog sajtóperemben leletünk nyugodt lélekkel bízom ügyemet polgártársaim jó izlésére és belátására!

Budapest, 1901. október 13.

Hoek János.

A jászberényi választási elnök. *Jászberényből* táviratozzák: *Török* Aladár, Jászberény felfüggesztett polgármestere nem várta be fegyelmi ügyének elintézését, hanem ma benyújtotta polgármestri állásáról való lemondását.

A brassói választás. Brassó város központi választmányra a képviselőválasztójogosultak összerása alkalmával — mint a Politikai Értesítő jelenti — éveken át a magyar választójogosultakat tömegesen hagyta ki, minek folytán százakra menő felszólamlást adtak be, részben jogosult magyar választók felvétele, részben jogosulatlanul felvett szász választók törléseiránt. Az 1900-ik évi összeírásnál is így történt és a központi választmány a felszólalások egy részének helyt adva, mintegy 80, legnagyobbbrészt magyar választót felvett. Azonban a többi elutasító határozat ellen a magyarok felebbezéssel élvén a kir. Kuriahoz, a kir. Kuria mintegy 100 magyar választót felvenni és 10—12 szász választót törölni rendelt. A kir. Kuria végzését, bárha hiányosan, de végrehajtották és a névjegyzéket kiegészítették. Azonban a központi választmány által felvenni rendelt 80 választót kihagyták ismét a névjegyzékből, mert tévedésből az erre vonatkozó jegyzőkönyvet és névsort felkúdték a Kuriahoz, a nélkül, hogy másolatot tartottak volna vissza. A Kuria a jegyzőkönyvet nem küldötte vissza s így a 80 választó felvételét rendelő jogerős jegyzőkönyv hiányában a jobbára magyarok szavazókat nem veték fel a listába. A kimaradt 80 választó a választást megelőző reggel a polgármesterrel beadványban kérték, hogy a névjegyzékbe vegye őket is fel. A központi választmány erre a választás elhastását a névjegyzék kiigazítása végett elrendelte s másnap felszázagosok utján adta tudtul, hogy a választás elmarad. Azon polgárok, kiket a listából kihagytak, 3-ikán tiltakozó gyűlést tartottak, mért a helyet, hogy őket felvették volna, a választást halasztották el. A kedélyek annyira fel voltak izgatva, hogy a főispánnak kellett közbelépni s a hangulatot lecsillapítani.

A statisztikai kongresszusról.

Budapest, október 13.

A nemzetközi statisztikai intézet budapesti szessziója két szakosztályának eredményes működéséről közölt beszámolónk során a plénum és a két szakosztályt kiváló munkásságáról nyújtottunk tájékozást. A harmadik és negyedik szakosztályt nagy horderejű működésének ismertetésével teljesen áttekinthető képe domborodik ki annak a nagy diadalnak melyet a magyar statisztikusok arattak.

A harmadik szakosztályban a közigazgatásba és jogszolgáltatásba vágó kérdések kerültek tárgyalás alá.

Dr. *Hennyey* Vilmos, posta- és táviratigazgató a magyar postastatisztika adatgyűjtését s feldolgozási módját ismertette. *Vacher* Leo, a franciaia kamara tagja s a kamara vasutügyi bizottságának alelnöke, egy nemzetközi vasuti statisztika létesítésére nézve nyújt be határozati javaslatot. *Wendrich*, *Vacher* előadásának mintegy kiegészítéséül, a nemzetközi vasuti statisztika feladatáról szólott s megjelölte a főbb irányelveket, amelyekre a nemzetközi vasuti statisztikának ki kell terjeszkednie.

Az intézet az előadók javaslatát elfogadva, bizottságot küldött ki a közlekedési utak nemzetközi statisztikájának előkészítésére. *Vacher* még külön referatumban a villamosság nemzetközi statisztikájának tervét is fölvetette.

Fahlbeck Pontus egyetemi tanár a polgári jogszolgáltatás statisztikájának némely eredményéről értekezett. Fejtegetéseiben Svédország ebbeli statisztikáját vette ugyan alapul, de a jelenségek, melyek a statisztikából szembeötlöttek, oly általános jellegűek, hogy a haladásnak s a civilizációnak, hogy bármely hasonló műveltségi fokon álló nemzetre is ráillenek. *Ráth* Zoltán ismertette az 1900-ban újjászervezett magyar bűnügyi statisztika módszerét, melyet az előadó tervezete alapján a Nemzetközi Statisztikai Intézet 1891-ben Bécsben tartott szesszióján kifejezett általános óhajta szerint az egyéni laprendszer minden előnyének felhasználásával reformált meg. *Ráth* még 1895-ben készítette el a reform tervezetét, de az csak 1900-ban, az új bűnügyi eljárással egyidejűleg lépett életbe.

De Lannoy arról értekezett, hogy a bűnügyi statisztika eredményeire mily jelentékeny befolyással van a számlálási egység helyes megválasztása. Azt hiszi, hogy a mai bűnügyi statisztikák legnagyobb része helytelen alaptól indul ki, mikor nem a *bűnös ember*, hanem a *bűnügyet* veszi egységül és összehasonlításokat között arra vonatkozólag, hogy mily eltérő eredményeket tüntet fel egyrészt a bűncselekménynek, másrészt a bűnös embernek alapulvétele. Ajánlja, hogy az államok térjenek át az új számlálási egységre. *Bosco* a polgári jogszolgáltatás összehasonlító statisztikájáról tartott igen figyelemreméltó felolvasást. Az intézet *De Lannoy* és *Bosco* előadásai alapján kívánatosnak mondta, hogy a polgári és bűnügyi jogszolgáltatási statisztikában az eljárás közigazgatási részét külön válaszszák annak közzgazdasági, társadalmi és erkölcsi oldalától s hogy az egyéni leíró megfigyelést alkalmazzák a kollektív megfigyelés módszere helyett. Végül kívánatosnak tartotta, hogy a peres ügyek tanulmányozásánál is gondosan válaszszák meg a megfigyelés alapjául szolgáló statisztikai egységet. *Blenc* értekezett még a tüzkárokról és egy idevonatkozó nemzetközi statisztika létesítését hozta javaslatba. A szakosztály és az intézet plénuma a javaslatához hozzájárult és bizottságot küldött a munkálat előkészítésére.

A negyedik *közzgazdasági* szakosztályi tanácskozásai különösen gazdag anyagot öleltek fel. *Vargha* Gyula a magyar központi statisztikai hivatal kitűnő és nagyérdemű igazgatója, kinek a kongresszus rendezésében is kiváló rész jutott s kinek áldozatkész munkájában dr. *Moldoványi* István és dr. *Kovács* Aladár segítettek. nagy érdeklődéssel fogadták, magas színvonalon érkező tüzetesen foglalkozott a *külkereskedelmi statisztikák összehasonlíthatóságának* kérdésével. Konstatálta, hogy teljes együtetiséget elérni lehetetlen, de — amint ezt részletesen kifejtette — némi közeledés lehetséges, sőt az áruk csoportosítása terén jelentékeny haladás is érhető el. Az előadás alapján *Foville* javaslatára a szakosztály határozati javaslatban a tulajdonképpeni származási és rendeltetési országok tudakolását ajánlotta a kormányok figyelmébe.

Demel osztrák statisztikus, a bécsi közbenő statisztikai hivatal főnöke, ismertette az Ausztria és Magyarország között lebonyolódó áruforgalom számbavételére osztrák részről szervezett statisztikai hivatal szervezetét és működését s bemutatja az első (1900) év egész évi és az 1901. év havi eredményeit.

Szerényi a magyar iparpolitika céljairól és eszközeiről. értekezett általános érdeklődés közben. Ismertette a kereskedelmi miniszterium IX. szá. álya által az 1898. évre vonatkozólag végrehajtott gyártásstatisztikai főlével adatai alapján a magyar iparpolitika eddigi eredményeit.

Hegyeshtalm a jelzett főlévelnél alkalmazandó módszert ismertette, míg *Waxweiler* az 1896-ban végrehajtott belga iparstatisztikai főlévelnél szerzett tapasztalatai alapján az ily műveleteknél követendő általános irányelveket tárgyalta. Határozati javaslatokat terjesztett elő amelyek közül az Institut az egyiket elfogadta s kívánatosnak mondta ki, hogy a statisztikai hivatalok iparstatisztikai műveleteik eredményeinek közrebocsátásakor részletesen számoljanak be a követett módszerről is.

Neymarck a hitelintézetek. *Körösy* a részvénytársaságok statisztikájában követendő elveket fejtegette. Az Intézet az előadók határozati javaslatát magáévá téve a kérdés tanulmányozását óhajtanának jelentette ki. s a előadattal *Neymarck*ot bízta meg. *Inglar*, az Institut de France tag a érdekes előadásban taglalta azon jellemző ismérveket, amelyek az egyes államokban a közzgazdasági, társadalmi és erkölcsi állapotoknak egy adott időben való meghatározására szolgálhatnak. Az ősz tudós előadását élénk tiszszéssel fogadták.

Fellner terjedelmes tanulmányban foglalkozott a nemzetli vagyon becsülésének kérdésével. A magyar

nemzeti vagyon alkotó elemeinek vizsgálata után nemzetli vagyonunk számszerű képét igyekszik megkonstruálni. Végül a speciális módszerek fenntartása mellett is általános előadásra ajánlja de *Foville* módszerét. A tanulmány felett élénk vita fejlődött ki.

Levasseur nagyértékű dolgozatban ismertette 16 állam mezőgazdasági statisztikájának szervezetét és működését. *Mandello* a mezőgazdasági munkabérek statisztikájában követendő módszerről és elvekről tartott előadást. *Olanesco*, mint a jelzőlogos kölcsönök nemzetközi statisztikájának kidolgozására kiküldött bizottság referense, beszámolt a bizottság eddigi működésének eredményéről. Az Institut a bizottságot munkálkodásának folytatására hívta fel s azon reményének ad kifejezést, hogy az egyes államok statisztikai hivatalai a bizottságot működésében támogatni fogják.

Rasp és *Rostand* a takarékpénztárak nemzetközi statisztikáját tárgyalták. Az Institut a kérdés további előkészítését a pénzügyi bizottsághoz utalta s annak kebelében külön albizottságot alakított e célra. *Morin* és *Neymarck* az adóterhek nemzetközi statisztikájának szükségességét fejtették ki. Az Institut bizottságot küldött ki a kérdés tanulmányozására.

A szakosztály ezenkívül *Rafalovich* orosz államtanácsos indítványára bizottságot alakított azon kérdés tanulmányozására, hogy mily mértékben hatnak vissza a vámterhek a fogyasztókra. *Ferraris* olasz egyetemi tanár kezdeményezésére külön bizottságot bízott meg az Institut a felső oktatás összehasonlító statisztikájának előkészítésével.

A BUDAPESTI NAPLO telefonja.

Szerkesztőség	56—12
Kiadóhivatal	54—39

HIREK.

Budapest, október 13.

— **BUDAPESTI NAPLO.** Október 15-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **A király látogatása.** Bécsből táviratozzák: A király ma délután a portugál anyakirálynő szülőháza hajtatott és a királynőnél rövid bucsulátogatást tett. A királynő este *Sigmaringen*-be utazott.

— **Erzsébet főhercegnő eljegyzése.** Bécsből táviratozta tudósítónk: Erzsébet főhercegnő eljegyzéséről igen rokonszenvesen emlékeznek meg az összes lapok. Valamennyi kiemeli a hercegnő szívének és lelkének kiváló tulajdonságait és a Windischgrätz-ház egyenjogúságát. Köszönetet mondanak az urakodónak nemeselkedéséért amelyvel egy szívbeli frigyhez ismét beleegyezését adta.

— **Kihallgatás a miniszterelnöknél.** Széll Kálmán miniszterelnök csütörtökön, a hó 17-én, sem mint miniszterelnök, sem pedig mint belügyminiszter nem ad kihallgatást.

— **Kálmán napja a honvéd-menházban.** A soroksári-utói menedékház általános tisztelt főparancsnokát, *Szentmrey* Kálmán századost, Kálmán napján megható szeretettel üdvözölték agg honvédtársai. Egyenként és testületileg tejezték ki előtte hálás szeretetüket és névnapját használták fő arra, hogy tüntetőleg tejezzék ki előtte őszinte ragaszkodásukat azon támadások ellenére, melyek néhány héttel eze őtt alaplatanul érték a menedékház érdemes főparancsnokát.

— **Mommsen jubileuma.** Berlinből táviratozzák: *Mommsen* Tivadar ma ünnepelte tanárságának 50 éves jubileumát. Harnack rektor, a szenátus tagjai és sok más tanár ma dében adják át a jubiláló tudósának a berlini egyetem szerencsekívánatait.

— **Ito márki Amerikában.** Ito márki Japánból ellátogatott Amerikába és ott látogatásokat tett és tárgyalt. Egy ideig nem tudták, mit akar most azonban, mint Newyorkból jelentik, már tisztában vannak azzal, mívégből ment át Ito márki Amerikába. Pénzt akar, sok pénzt, *ötven millió* dollárt Japánban és Formosa szigetén építendő vasutak költségeire. Nagy felhatalmazással küldték ezért Ito márkit amerikai pénzügyi körökhöz s a kamatfizetést és törlesztést a tokioi illetékes hatóságok kellőképpen biztosítani fogják.

— **Talányok nemzetközi kiállítása.** Bécsben kiváló iparemberek, kereskedelmi kamarai tanácsosok és nagyszabású vállalatok képviselői értekezletet tartottak, amelyen talányoknak és újításoknak bemutatására tervezett nagystíliú nemzetközi

kiállításáról tanácskoztak. A hölgyek érdeklődésének fölkelésére a kiállításon dívatosztály is lesz. A kiállítást 1903-ban tartanák meg, s költségei hir szerint már is biztosítva vannak.

— **Három bábu.** A cárné hazatérvén Franciaországban tett látogatása után, podgyászába három gyönyörűséges bábút is csomagoltatott be. Egyet Olga, egyet Tatjana és egyet Xenia nagyhercegnőknek, az ő kis leánykáinak akik otthon lesték visszaérkezését cári mamájuknak az udvarias franciák távoli országából. A három bábút olyan ruháskákkal látták el a párisi szabók, amelyeknek nagyobb formájú mását akárhány finom dáma is megirgyelhetné. Az egyik bábu igaz párisi nőcske, aki estélyi alkalomban pompázik. Ruhájában buzavirág-szin selyem muszlinból készült hasonló színű csipkével. Nagy mantilla végig fehér selyemmel van bélelve, gallérja himzésekkel díszítve. A másik bábu XV. Lajos korabeli fehér brokát-ruhát visel. A kerek alj harangformájú és virággirlandok ékesítik. Köténykéje is van valódi csipkéből. Nagy-kokettül felcsapott kalapja remekmunka. A cipőcske fehér bőrből készült. A harmadik bábu sportkosztümben pompázik, fehér posztóból készült yachtelőzőkben, selyemmel bélelt keppiben, amelyet aranylán szorít a nyakhoz. S a három dámaska fehérenmúje is drága és finom. Az inges-kék finom batiztóból az alsószoknyácskák valencienncsipkéből, a harisnyák selyemből és a tűzők atlaszból valók. Még ülbevalójuk és kalaptűjük is van, s ezekben valódi gyöngyök. A kis nagyhercegnők nagyot ugorhattak örömlükben, amikor az ajándékok megkapták.

— **Véglegesítés.** *André Tinayret*, a budapesti francia főkonzulátushoz beosztott alkonzul ezen állásában végleg megerősítették.

— **Kauser Jakabné emléke.** A VIII. kerületi általános jótékonyági-egyesület ma délelőtt gyász-ünnepet rendezett néhai *Kauser* Jakabné, a népkonyha volt igazgatónője emlékére, a VIII. kerületi előjáróság épületében levő népkonyha helyiségében. A VIII. kerületi általános jótékonyági-egyesület *Kauser* Jakabné nevének a megőrkítésére ugyanis emléktáblát állított a népkonyhában, amelynek ma volt a leplezése.

Az ünnepségen ott voltak az elhunyt rokon *Kauser*, *Seenger* és *Kölber* családok tagjai; megjelent a kerületi országgyűlési képviselője *Berzeovics* Albert v. b. t. t., dr. *Havass* Rezső, *Glück* Frigyes, *Winter* Lajos, *Weinzeiss* La os fővárosi bizottsági tagok, *Hanvay* Sándor kerületi előjáró, *Berkes* Imre, a Munkás-otthon igazgatója, *Serly* István és mások. Az igazgatók közül ott voltak: *Ebner* Jánosné, *Bodó* Gusztávné, *Sajóhelyi* Frigyesné, *Krémer* Gézáné és számos urinó.

Az ünnepséget a budapesti polgári dalkör nyitotta meg a Himnusz éneklésével. Utána *Havass* Rezső előnk mondott nagyratásu emlékbeszédet, méltatva *Kauser* Jakabnéra azt a nagy érdemét, hogy ő és *Glück* Frigyes anyagi áldozatokkal megapították a VIII. kerületi népkonyhát és a munkanélküliek joglalkozató-műhelyét, amely két intézmény oly sok nélkülözö ember könnyeit törölte már le. Az élelénzséssel fogadott beszéd után *Schmidt* Imre szavaltta el *Koroda* Pál szép alkalmi költeményét. Ezután leleplezték az emléktáblát, amely *Seenger* Beza fővárosi bizottsági tag ajándéka. Az ünnepséget a polgári daloskör fejezte be a Szóattal. A kerveletes ünnep alkalmából *Glück* Frigyes a népkonyhában ma jelenléző összes szegényeknek ingyenes ebédet rendelt.

A vendégek végül megtekintették az újonnan berendezett népkonyha- és joglalkozató műhely-helyiségeket. Sok praktikus munkát végeztek itt a foglalkozást találó munkások; így többek között az ágyguytáshoz szükséges aprótt is vagdosnak (Ezt az egyesület kötegenként 4 fillérről árusítja, ami két alagyu táshoz elég. Tíz köteg megrendelésénél hához szállítják az apróttat. A megrendést levelezőlapon is lehet tenni, a Baross-utca 64. szám alatti műhelynél.)

— **Sándor Pál üdvözlése.** A Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete *Sándor* Pált, aki az egyesület tiszteletbeli elnöke is, országgyűlési képviselővé választása alkalmából ma délután 3 órakor küldötséggel üdvözölte. *Sándor* Pál megköszönve az üdvözlést, biztosította a küldötségek tagjait, hogy mindig melegen fog a pártolni a kereskedelmi alkalmazottak reformterkéveleit.

— **Zászószentelési ünnepség.** Szép ünnepet ült ma Budatok lakossága; a nemrég alakult daarda zászlóját ma felszentelve a magyarság erősítésére, a magyar nyelv terjesztésére, a magyar hazaszeretet buzdítására *Francois* Lajos előnk átadta az egyietnek. A zászlószeg beveresést *Francois* Lajosné zászlónya kezdte meg. A zászló egyházi beszentelése után, melyet *Heller* Iván plébános végétt, a budai budaloki és a Ganzgyári dalárda részvételével a kaszinóban sikerült matiné rendeztek, melyen *Pleskot* Rudolf, *Zilahy* Gyula, dr. *Földes* Géza és *Várdos*-si Iren működték közre. Az ünnepéven *Lung* György fővárosi tanácsos, *Bellowits* Imre *Huckl* Lajos, *Walter* Karoly és *Lekly* Lajos kassai tanár továbbá *Raman* ur a rheimsi daosegylet kiküldötte is részvettek. Délután a Kaszinó helyiségében bankett volt, melyen a dalárda elnökét *Francois* La ost, mint a magyarosítás előharcosát, számos lelkes leköszöntőben ünnepelték.

— **A pestis.** A Stefani-ügynökség jelenti *Nápoly*-ból: A *nisidai* kórházban levő összes betegek állapota javult. Az elküldöttek jól vannak; a *vigliana*-erőd-

ben elkülönített munkásokat kibocsátották. Sem Nápolyban, sem másutt új pestisést nem fordult elő.

Tanárok gyűlése. Pancsováról táviratozták: A polgári iskolai tanárok délvideki köre ma rendes közgyűlést tartott, melyen Jouszky ennek a reformálandó polgári iskola egységének szükségességét fejtegette. Mihálik orsovai igazgató a polgáriskolai tanárképzésről értekezett. Szemes nagybecskereki tanár addig is, míg az újszervezés megörtönik, szükségesnek tartja a polgári iskolának miniszteri biztosok alá helyezését. A közgyűlés ez iránt megkeresi a központi egyesületet. A gyűlés után banket volt. A gyűlés tagjai hétón Belgrádba rándulnak ki.

Osztárk államvasuti tisztviselők mozgalma. Az osztárk államvasuti tisztviselők egyesületének elnöksége október végére érkekezetre hívta egybe az egyesület tagjait hogy az osztárk államvasuti tisztviselők helyzetének javítására mozgalmat indítsanak. Különösen az illetmények felemelését s az előléptetési viszonyok javítását célozza mozgalmuk, mely kívánáshoz még azt is hozzáűtik, hogy nyugdíjaztatás alkalmával a lakbér egy részét is megkapja a nyugdíjas. A vasuti miniszter e mozgalmat rokonszenven fogadta s úgy nyilatkozott hogy a tisztviselőknek jogukban van helyzetük javítását célzó kéréseiket kellő módon érvényre juttatni. A felsőbbség maga is kívánatosan tartja, hogy a tisztviselők kéréseit megismerje s nagy súlyt helyez arra, hogy megtudja, melyek azok az óhajok, melyeknek teljesítését a tisztviselők legsürgősebbnek tartják. A jelenlegi kedvezőtlen pénzügyi viszonyok ugyan alig engedik meg egyelőre, hogy nagyobb anyagi terhet vegyen magára a vasutintézet, amely a közelmúltban történt fizetésrendezés által ugyanis súlyosan meg van terhelve, de ez nem zárja ki, hogy az ügy kedvezőbb idők reményében tárgyalás alapját ne képezze. Annnyit mindenesetre szükségesnek tart a miniszter kijelenteni, hogy az egyes hivatalnok-csoportok megkülönböztetésének nem barátja, de a forgalmi szolgálattevők nehezebb szolgálatát mindig különösen fogja méltányolni.

Jegyzők gyűlése. A magyarországi községi és körjegyzők országos központi egylete október 27-ikén, délelőtt 10 órakor, Budapesten, a vármegye székházának közgyűlési termében tartja rendes közgyűlését. 20-ikán, délelőtt 9 órakor, a Pannónia-szállóban választmányi ülés előzi meg a közgyűlést.

A regényíró dollár-királyleány. A chicagói társaságban nemrégiben nagy feltűnést keltett egy regény, amelynek a hőiseiben tekintélyes elő alakokra ismertek rá az emberek. Mind hangosabban sutogtak ezekről az alakokról, s ha egyikük-másikuk valamelyik szalonban megjelent, hirtelen elakadt a beszélgetés és csak újjal mrtogattak a belépőre. Még nagyobb lett az ámulás, amikor kitudt, hogy a *szalon oroszánjai* című regényt egy dollárkirály tizenhatasztendős lánya írta. A meglepetés óriási volt, mikor az ifjú hölgy mosolygva vallotta magát a könyv szerzőjének, mert a tartalomtól itélve, legalább is negyven-ötven esztendőes hölgynek tarthatták a szerzőt. Csak ilyen koru dáma szerezhet annyi tapasztalatot, amiből a cinikus hangu és borsos mű kikérvült. A leány apja eleinte nagyon örült. Nem is sejtette, hogy gyermekében irodalmi képességek lappanganak. De amikor elolvasta a könyvet, rohant a kiadóhoz, nagy összegért megváltotta az összes könyveket s megsemmisítette még a nyomda-üntvényeket is. Hogy a lánykájával mit művelt, arról nincs hír.

Halálözás. Friedmann Jakab pénzügyminiszteri számelenőr, folyó hó 12-én, életének 34-ik évében hosszas szenvedés után *Kisnyászláson* meghalt.

Gaál Istvánné, Ersemlyéni Szivos Terézia e hó 10-ikén, *Alsó-Dabason*, 47 éves korában elhunyt.

Lég hajók utja. *Toulonból* táviratozták: A *Méditerranien* lég hajó, melylyel *Delavoule, Costillon* és *Saint Victor* át akarnak kelni a Földközi tengeren, könnyű északkeleti széllel szállt fel. A lég hajósok azonnal lebocsátották a tengerbe egy ivaluku készűléket, melylye a lég hajót 25 méternyi magasságban akarják tartani a tenger színe felett. A lég hajót, mely igen lassan halad, a *Du Cheyla* cirkáló és egy magánhajó kíséri. Azt hiszik hogy négy nap alatt jut el Algirba. — Egy Algirból jövő gőzös *Delavoule* lég hajóját *Marseilletől* 50 mértöldnyai távolságban látta. A lég hajó Algir felé repült és ezt jelezte: Minden jól van.

Forgalmi akadály. A Magyar Királyi Államvasutak igazgatóságának értesítése szerint a *nyugtatopolesány-trencsén* helyiérdekű vasut *trencsén-bossányi* vonasizakaszán *Olvéd-Miticz* és *Szoblahó* állomások között töltésesuzamias miatt a forgalom előre áthatólag három napra beszünttetett. A személyforgalmat az akadály helyén átszállással a podgyasz- és gyorsaruforgalmat pedig áthordással tartják fenn.

Hölgyek klubja. *Eszéken* igen érdekes újíást kezdeményezett *Althann* Tili grófnő. Tanácskozára hívta egybe Eszék elsőkelő hölgyeit és — mint egy vidéki lapban olvassuk — megalakította az eszéki hölgyek klubját, mely *Althann* grófnét megválasz-

totta elnöknőjének, *Heyer* asszonyt pedig titkárnak. Minden hét péntekjén délután négy órakor tartják meg a hölgyek a klubüéseket. A szövetség célja a hölgyek közreműködésére váró társadalmi mozgalom kezdeményezése, az asszonyok szórakoztatása. A hölgyek első sorban is a biliárdjátékot fogják kultiválni, de külön kártyázó csoportok is alakulhatnak, a hazardjáték azonban ki van zárva. Különböző előadások is fölvetettek a programba és — zongorát is szerez magának a klub. Az eszéki kaszinó a hölgyek klubjának, melynek helyiségeit leányok is fölkereshetik a péntek délutáni összejövetelek részére átengedte kisebb terület. A hölgyek klubjának megalakítását nagy örömmel fogadták Eszék hölgyei, akik már pénteken meg is tartják e só összejöveteleket férfiak nélkül.

Cigányzene a Telefon Hírdondóban. Ma este cigányzenét közvett előfőtőnek szórakoztatására a Telefon Hírdondó. A cigányzene 8 óratól 11 óráig lesz hallható a kagylón keresztül, melyet az Emke és az Elite kávéházból közvetít a Hírdondó műszaki osztálya. E zenévtel azonban megszakítás szenved 8 óra 15 percek, mikor a külföldi törsdezárásokat olvastatja fel a beszélő usjág és fél 10—10 óráig, midőn az est folyamán érkezett legújabb hírek felolvasása van naprenden.

(x) **Csusz és köszvény** ellen elismert legkitűnőbb szer a *Zoltán-féle kenőcs*. Ara 2 korona. Zoltán Béla gyógytárában, Budapest, V., Sétáfer-utca és Szabadságtér sarkán.

(x) **Köhögés, rekedtség** ellen elismert páratlan szer a *világhírű és a közkedvelt Egger-féle melypasztillák*, melyek a gyomrot nem rontják és kitűnő ízűek. Egy doboz 1 és 2 korona. (Próbadoboz 50 fillér.) Kapható minden gyógyszerárban és drogériákban.

(x) **Elegáns divatos ruhák** készülnek *Tereczky és Lilienberg* írfiszabó-cégnél, Budapest, Városház-utca 12.

(x) **Kérjünk mindenütt F. M. K. E.** vagy **E. K. E.** gyujtót.

Bosnyák vendégek Budapesten.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, október 13.

Bosznia és Hercegovina kereskedő-világának kitűnőségei ma déiben érkeztek meg a fővárosba. Százhuszonhat előkelő kereskedő és iparos jött vendégségbe hozzánk, hogy viszonzozzák a Magyar Kereskedelmi Csarnok tagjainak pünkösdi látogatását és hogy tanulmányozzák a magyar kereskedelmi, ipari és közgazdasági viszonyokat. A bosnyák vendégeket lelkesen fogadta egy a magyar kereskedelmi, valamint a székesővárosi közönsége.

A keleti pályaudvarban a vendégek fogadására megjelentek: Halmos János polgármester, Szerényi József miniszteri tanácsos, Ballai Lajos és Ehrenhöler Aladár miniszteri osztálytanácsosok, Szerényi Sándor miniszteri titkár Popovits István és Gyurkovits György országgyűlési képviselők, a Magyar Kereskedelmi Csarnok képviselőiben Maróthi Füst László alelnök, dr. Schreyer Jakab titkár, Tiller Samu főkonzul, Klein Berthold, Görög István, szurdai Weisz Róbert és Nándor, Brachfeld Sándor, Zwack Lajos, Gyömrői Manó, Kertész Tódor, Woliák Soma, dr. Schreyer Samu, Palotai Odún, a Kereskedelmi Résvény-társaság tisztikara Elek Pál igazgató vezetésével; a keleti akadémia tanári kara, élén dr. Kunos Ignác igazgatóval, a budapesti hitelezői védegyelet Maróthi Füst Bertalan alelnök vezetésével, a kereskedelmi alkalmazottak orsz. egyesülete, élén Zerkovitz Emil alelnökkel, a kereskedelmi utazók egyesülete Auer Róbert alelnökkel, a magyar tudakozó és inasszók egyesület Guttman Ignác alelnök vezetésével, Láng a menetjegyróda főnöke s a magyar kereskedő világ számos előkelősége.

A vendégek elé a Kereskedelmi Csarnok megbízásából *Leipmiker* István vezetésével Kis-Kőrösög kiútdótsjg utazott.

A különvontat, mely a vendégeket hozta, déli 1 óra 15 perckor robogott a pályaudvarba, hol lelkes éljenz és zsviöváz fogadta a bosnyákokat. A vonaton összesen százhuszonhat vendég érkezett, köztük *Hörmann* Konstantin szerajevói udvari tanácsos dr. *Szilágyi* Oszkár kormányzósi titkár, *Gerő* Mór, a szerajevói m. kir. kereskedelmi muzeum főnöke, számos mohamedán bég, nagykereskedő, bankár és iparos, közte *Kucukales* Ovitaga, a brokai milliomas kereskedő. Igen sokan közülök bosnyák nemzeti viseletben jöttek, bő nadrágban, rókaprémess hosszú kabátban, fejükön cezel, vagy turbannal.

A pályaudvar közönsége nagy érdeklődéssel nézte a vendégeket, ak ket maróthi Füst László, a Kereskedelmi Csarnok alelnöke lelkes beszéddel üdvözölt, kiemeelve a látogatás kereskedelmi és közgazdasági fontosságát. Egyben biztosította a vendégeket a szé-

kesőváros és a magyar kereskedő világ legőszintébb rokonszenveről.

Lelkes éljenzés követte e beszédet, amelyre *Kraljevic* Vászó szerajevói előkelő nagykereskedő választott. Hangsúlyozta hogy a bosznia-hercegovinai kereskedők a legnagyobb örömmel jöttek Budapestre és reményét fejezte ki, hogy e látogatásnak előnyös gazdasági hatása lesz úgy a magyar, mint a bosnyák kereskedő-világra. A bosnyák nyelven elmondott beszédet szűnni nem akaró zsviöváz követte.

Ezután Budapest székesőváros üdvözletét *Halmos* János polgármester adta át s kölönös benmutatások következtek. A fogadtatás után, mely igen ünnepies és lelkes lefolyású volt, a vendégek kocsiakra ülve, a hozzájuk beosztott vezetőkkel és tolmáccsokkal, fiatal nagykereskedőkkel s a keleti akadémia növendékeivel szállásukra hajtottak a közönség lelkes éljenzéstől kísérvé. A fogadtatás alkalmával *Lachnit* állomástnök és *Pávik* Ferenc rendőrfőtelylegöl ügyeltek fel a rendre. A pályaudvar előtt diszruhás lovasrendőrök ügyeltek fel a zavartalan kocsiökzeledésre s tartották vissza a vendégek érkezésére egybegyűlt nagy néptömeget, akik a fezzes bégeket és ropaprémess, kaftános bosnyákokat lelkesen megéljenztek.

A vendégek a délután folyamán megtekintették a Városligetét s közülök többen kiinn jártak a löversenyen. Este az Operában voltak, ahol az *Észak csillaga* előadását tekintették meg. Előadás után a Drexler vendéglobben együtt vacsoráztak. Holnap délelőtt 9 órakor a bosnyák vendégeket a Kereskedelmi Csarnok ünnepélyesen fogadja Szabadságtéri palotájában, ez alkalommal a csarnok nevében haraszt *Jellinek* Henrik alelnök mond üdvözöl beszédet. Déiben a székes őváros a Vigadóban lakomát, este pedig a Népszínház diszelődadást rendez a vendégek tiszteltetére.

Virchow ünneplése.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Berlin, október 13.

A képviselőház termében leolyt Virchow-ünnepen dr. *Studt* kultuszminiszter felolvasta *Filmos* eszárának a nyolcvanéves tudóshoz intézett kézirátát. A eszár kézírata így hangzik:

A mai napon, amelyen Isten kegyelméből megadatott önnek, hogy nyolcvanadik életévét egészségsben és szellemi frisségsben betöltse, legmelegebb szerencse- és áldás-kívánásaimat fejezem ki önnek. Az ön hosszú élete fáradhatatlan működésének az orvosi tudomány alapvető és uttörő kutatásokat köszönhet, melyek által az ön neve az orvosi tudomány történetének tábláiba erős vonásokkal örök időkre bevésetett és messze a német haza határain túl tiszteletet szerzett. De egyuttal sohasem lankadó buzgalommal szögálatába bocsátotta ön orvosi művészetét és tapasztalását háboru és béke idején a szenvedő emberiségnek és annak mindenkor hű orvosa és segítője volt. Kitűnő működéséért hálám és elismerésem jelül a nagy aranyérmét „a tudományért” adományoztam önnek és örvendek, hogy ezt a mai ünnepen önnek ölkdühetem.

Viharos tetszészaj hangzott a eszárí kézirát fölolvása után. *Studt* kultuszminiszter meleg szavakban méltatta Virchow tudományos működését. Azután még *Althof* miniszteri igazgató, dr. *Leuthold* vezérőrszoros és *Buccelli* miniszter beszéltek. Az utóbbi az olasz király és az olasz kormány szerencse-kívánatait jezte ki és egy aranyérmét nyujtott át a jubilánsnak *Viktor Emánuel* király arcképvél, továbbá egy éstményt, mely a két kiváló orvostudort, *Morgagnit* és *Virchowot* ábrázolja. A tudományos akadémia nevében *Vahler*, a berlini egyetem nevében *Harnack* és a képviselőház nevében *Krause* alelnök beszéltek.

A lakomán felszólat *Cornül* tanár, mint Franciaország képviselője, aki élénk tetszés mellett dícsőítette Virchownak a pathológiában létrehozott alkotásait, valamint a higienia körül szerzett érdemeit. *Lister* lord, akit a jelenvöltek viharosan üdvözöltek, a londoni *Royal Society* és hat más tudományos társaság üdvözöl iratát adta át amelyeken kiemelik Virchownak gigási szellemi erejét, az emberiség körül szerzett hálhatatlan érdemeit, valamint esodálatraméltó jellemét és azt az óhajt fejezi ki, hogy Virchow 90-ik születésnapját is éppen olyan örömmel ünnepléssel ülje meg. Végül Sir *Felix Seymour* (London) és *Moragliano* szenátor (Genua) beszéltek még.

Gróf *Blow* birodalmi kancellár Virchownak üdvözöl táviratot küldött, melyben magasztalja a német nép dícsőségére és az emberiség javára végzett hatalmas munkásságát.

Bűn és téboly.

Budapest, október 13.

Bécsben nagy tanácskozára gyűltek össze az elborult emberi elme tudós doktorai, hogy megbeszéljék azokat a visszasságokat, melyek a téboly és a bűn kérdése körül oly gyakran fölmerülnek. A kongresszus tanácskozásában a panaszos hangok dominálnak. Többben hangoztatják az egybegyűlt elmegyógyászok közül, hogy a bűn és a téboly közötti határvonal kétséges és hogy éppen ezért a börtön és a tébolyda missziója kellőképpen és határozottan elkülönítve nincsen. Mert amily könnyű elméletben megállapítani, hogy a börtönökbe azokat kell bezárni, akik valamelyes büntény elkövetése által megosorították a jogrendet és okot szolgáltatnak arra, hogy a bűnhődés bekövetkezzék, éppen oly nehéz és bizonytalan az állásfoglalás a gyakorlati életben, mikor nem teóriáról, hanem konkrét esetről és névszerint megjelölt egyénről van szó. A téboly és a bűn olyannyira szomszédjai egymásnak, hogy a határvonalat nem lehet határozottan megvonni és ami az egyik vélemény szerint kétség-telenül bűn, az a másik ítélkezések meggyőződése szerint a leghatározottabb téboly.

Ennek a problematikussá szomszédos viszony-nak kell betudnunk, hogy bűn és téboly között valóságos határperek vannak minduntalan folyamatban. A két egymástól eltérő és elütő minősítés, vagyis a bűnösség és a tébolyodottság valósággal találkozik egymással egyes szerencsétlen emberek lelki világá-ban. Vannak bűnös hajlamokban szenvedő betegek, akik részben az orvos. részben a bíró, egyrészt a börtönőr. másrészt a betegápoló hatáskörébe és gondja alá tartoznak. És bármily problematikus legyen is az eset, a probléma csakis az elméleti vitatkozások alkalmából jogosult. A valóságban intézkedni, cselekedni, jobbra avagy balra kell döntenet. A konkrét eset nem téri meg azt, amit a papiros és az akadémiai diskusszió elvisel, hogy az egyik oldalon csoportosítjuk az érveket: pro, a másik oldalon pedig a kontra-argumentumokat soroljuk föl.

Dr. Schlöss, az ybbsi tébolyda igazgatója egy konkrét eset elmondása által világítja meg a visszás helyzetek bosszu sorozatát. A példa, melyet felidéz, általánosságban illusztrálja, hogy mindezekig mennyire zálltak a viszonyok ott, ahol a börtön és tébolyda közös ügyeiről van szó.

Az eset ez: A dr. Schlöss igazgatása alatt álló tébolydába egy rablógylilkost helyezték át az illetékes hatóság, akinek megzavart elméleti állapot a börtön-felügyelő és a törvényszéki orvos szerint szemben-szökőben beigazolódott a viselkedése által. Már a család-i viszonyok is arra vallottak, hogy abnormis lelki-letű egyéniség került összeállításba azokkal a törvényparagrafusokkal, melyek nem az örültek szá-mára lettek megalkotva és szentesítve. Az illető rablógylilkos ugyanis nem az egyetlen volt a családjából, aki a büntetőtörvény sorompói elé került. A testvérbátyja szintén a gyilkosság vádjá alatt állott és el is ítéltetett. De nem csupán a két testvér tért el a tisztesség és a polgári becsül-et utjáról, hanem az apa is. A két gyilkossá-gal terhelt egyén atyja mint iszákos ember volt ismeretes és valószínű, hogy a részegeskedéssel együtt járó vad indulatok örökségképpen és állandósított for-mában szállottak át a fiukra. Ezenfelül hivatalosan és hitelesen meg volt állapítható az is, hogy a szóban forgó rablógylilkosnak, illetőleg őrlőngőnek egyik ro-kona elmebajos volt. A börtönből a tébolydába át-transzportált őrlőngő újabb helyzetében, vagyis az elmeorvosok kezelése alatt lassan-lassan megszeli-dült és mindig gyérebben és nagyobb időközökben mutat-kozott nála az e me baj. Kicsapongásai és tobzódásai kisebb méretűekké lettek s hónapok multával any-nyira elmaradoztak, hogy — a tébolyda orvosainak véleménye szerint — már-már közel állott az idő, melyben az elmebeteg lelkének megzavart egyensulya teljesen helyreáll. Hogy ez a kívánatos eredmény mentül biztosabban és mentül előbb bekövetkezzék, a tébolyda igazgatója többrendbeli kedvezményben is részesítette a megszeli-dült beteget. Megengedte neki többek közt az is, hogy — egy megbízható beteg-ápoló kíséretében — elhagyja a tébolyda épületét és apró bevásárlásokat eszközöljön. Az első kimenőt nemsokára követte a második, a másodikkat pedig a — szőkés. Az elmebetegnek juttatott kedvezményeket fölhasználta a rablógylilkos és megugrott.

Dr. Schlöss pedig, aki nem rabot őrizni, hanem elmebetegét gyógyítani volt hivatva: bűnügyi vizsgá-latba keveredett amennyiben az a vád nehezült rá, hogy egy börtönbüntetésre ítélt rablógylilkosnak a szőkését előmozdította vagy legalább is — lehetővé tette. A bűnvád annyira komoly alakot öltött és a következmények olyképpen nehezültek az ybbsi tébolyda igazgatójára, hogy már-már bűnügyileg elítél-tnek tekintette magát, mikor az orvosok együttes fel-

szólalása és az országos tanács állásfoglalása meg-mentette a további zaklatástól a tudós és hivatása tel-jositésében lelkiismeretes lérfiut.

SZÍNHÁZ, ZENE.

„Az operai zenekarának fizetésének rendezése.

A magyar királyi Opera zenekarának tagjai a belügy-miniszterhez benyújtott memorandumuk dolgában tanácskozára gyűltek össze a minap. Elhatározták, hogy a memorandumban kifejtett fizetési rendszerhez, amely bár *Nepesa* Elek intendáns és *Huszár* kormánybiztos alatt három esztendőn át volt érvényben, föltétlenül ragaszkodnak és megbízták az ebből a végből kiküldött bizottságot, hogy a tíz éve vajudó ügy mie őbb való kedvező elintézése érdekében minden lehetőséget kihasználjanak.

„Tenorista, mint drámai színész. *Fumagalliról*, az ismert olasz tenoristáról, akit a budapesti közön-ség is jól ismer a *M. kir. Operában* történt vendég-szerepléséből, annak idejében megirtuk, hogy a drá-mai színpadra akar áttérni és német színészszé akar lenni. A tenorista ezt a tervét meg is valósította s *Luzernben* lépett fel először *Othello*-ban. Ha a kritikák-nak hinni lehet a híres tenoristából kiváló drámai színész lett s *Othello*-jával óriási sikert aratott. *Fumagalli* Németországban először a *meiningeni* színpadon akar mint német színész bemutatkozni, ahol decem-berben fog fellépni. *Fumagallinak* a *meiningeni* színház főrendezője volt a mestere, aki a német nyelv és drámai művészet játéktáika bevezette.

„Színész-cenzorok lefújása. A *Comédie Fran-çaise*nek volt egy színészekből álló olvasó-bizottsága, (*Comité de lecture*) mely korlátlan hatalommal cenzor-kodott a benyújtott darabok fölött, még pedig az avatlatlan és illetéketlen emberek egész önhittségeivel és csökö-nyűségével. Még egy olyan kiváló író is, mint Jules Cla-rette, tehetetlen volt ezzel a bizottsággal szemben, mely könyörtelenül dobálta vissza az irodalmi férfiak által kiválóknak elismert műveket, vagy esztendő-kön át bosszantotta az írókat, újra meg újra át-dozgatózta vele a darabját, hogy aztán végül sutba dobja. Az utóbbi időben a párisi sajtó egy ilyen el-járás miatt élesen kikelt a Comité ellen s a sajtó-barconak meg is lett az eredménye. A mai miniszter-tanács Leygues közoktatásiügyi miniszter előterjesz-tésére egyszerűen elűrtölte ezt a bizottságot, melynek mind a mai napig egyedül volt joga darabokat elfo-gadni, vagy visszautasítani. Ez a hatalom most valós-zíniúleg Claretie igazgató kezébe lesz léteve.

„Réjane asszony Bécsben. Réjane asszony társulatával holnap, hétfőn. érkezik Bécsbe. A művésznő kedden kezdi meg vendégjátékait az *An der Wien*-színházban és hat estén át fog játszani.

„A francia filharmonikusok Bécsben. A francia filharmonikusok, híres dirigensük, *Colonne*, vezetése alatt, nemsokára *Berlinben* fognak hangversenyezni, ahova a német császár egyenes meghívására mennek, hanem Bécsben is. Hangversenyük november első napjaiban lesz.

„A lengyel színházak. A varsói lengyel szin-házakat, melyek a cár pénztárából évenként 150.000 rubel szubvenciót élveznek, legközelebb alapos refor-mának fogják alávetni. Mindenekelőtt megszüntetik bennök a balletet, melyek nagy összeget emésztettek el. Meg fogják szüntetni a varsói olasz operát is és helyette lengyel operát szerveznek. Varsóban egyúttal egy új lengyel színház is épül, melynek építési költségeit a kormány már jóvá is hagyta.

MŰVÉSZET.

□ A héjjasfalvi honvédelemk. A héjjasfalvi honvédelemket, amelyen *Zeyk* Domokosnak, a szabad-ságharc rettenthelen harcosának domborművé ércarc-képe is látható e hó 20-án fogják egész Erdély rész-vétele mellett leleplezni.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

□ A Petőfi-társaság ülése. Az Akadémia kis termét ma déli előtt ismét zsutoláig megtöltötte a Petőfi-társaság fiatal, bájos halgatósága. Az ülésen *Bartók* Lajos elnököt Eiszőnek *Szana* Tamás ült a feloivasászatához, bemutatván *Toth* Sándor vendég-nek *Petőfi szerelme* című értekezését. Az érdekes dolgozat találon fejtegeti azt a hatást, amelyet Petőfi költészetére Juliahöz való szerelme gyakorolt, s vi-szont költészetéből leszűri lelkének változó hang-latait.

A tetszéssel fogadott értekezés után *Vároai* Antal szavalta el *Jézus Egyiptomban* című szép legendáját. A gyermek Jézus anyja ölében pihen a gula-óráások tövé-be. Ekkor megjelennek ölette a hódító Ramses, Chelrem, Monkehor, Nitokris szellemet. Mindegyik dicsekszik évezredekre szóló művével, melyen nem győz az idők vihara. Jézus mindegyiknek elmúlást

jósol. Ekkor elébe lép *Roena* szelleme, aki a csecsemő Mózeset mentette ki a vízből. Ennek Jézus így felel:

A te munkád örök. Mert ez a gyermek Időt és távot legyőző gyvegyenek Lesz hordozója. Mert örök a jó, Idők vízen nem süllyedő hajó Lebeg, meg nem törötnen, nem merülve, Vitoriaszárnyán Istenig repülve — S amit a gyermek tett: a Hőreb órmán, A földet és az éggel egybeforrván, Nem muli el visszazeng, mint szörnyű echo, Ami Adonai elölecho... S jöjjön a földre egy új vízőzön, S hájon bár Araratnak homlokára, Fölbötte ég az örök nap sugára S ragyog a két kőtábla s a felett: „En vagyok a te urak, Istened!”

A költeményt zajosan megtapsolták. *Szabóné* *Nogál* Janka egy kedves kis novelláját olvasta fel ezen a címen: *Ami a mamák tudnak*. A kedveltíróntó percekig tapsolta a közönség. Végül *Bartók* Lajos olvasta fel *Idész* Aladár vendégnek néhány szép költeményét, amelyeknek nagy hatásuk volt. A feloivasó-ülés után a tagok zárt konferenciát tartottak, melyen folyó ügyeket intéztek el.

□ A királyi magyar természettudományi tár-sulat 6-án, szerdán délután 5 órakor nyilvános egye-temes szakúest tart a műgyetemen kis épületének (VIII. Eszterházy-utca 7.) első emeleti fizikai termé-ben. Ezuttal *Wittman* Ferenc műgyetemen tanár tart előadást a *hangzó lángokról* kísérleti mutatóványokkal. Utána választmányi ülés lesz. Itt említjük meg, hogy a társulat e hó végén saját épületébe, az Eszterházy-utca 14. számú házba költözik s azért könyvtára és olvasóterme e hó 14-étől a berendezkedésig zárva lesz.

□ A magyar kereskedelmi törvény. (Kapcsolatban az azt kiegészítő vagy módosító törvényekkel és rendeletekkel, valamint a m. kir. Kuria, a kir. ítélőtábla és más bíróságok elvi határozataival. Ösz-szeállította dr. Nagy Ferenc.) Nagy Ferenc államtitkár, kereskedelmi jogunknak legjelesebb művelője, másod-ik átdolgozott kiadásnak mondja e könyvét, amely először 1879-ben jelent meg; de e huszonkét esztendő alatt a kereskedelmi törvény, nagyrészt éppen Nagy Ferenc közrehatása folytán, annyi módosítást szenved-tett, annyi kiegészítést nyert s a rávonatkozó judi-katura annyira megsaporodott hogy e második ki-adás teljesen új munka. A könyv mai formájában nélkülözhetetlen kézikönyve a gyakorlat embeirenek, bíráknak, ügyvédeknek, kereskedőknek. Az anyagi feoldolgozásban dr. *Lévy* Béla ügyvéd, a budapesti keresk. akadémia tanára segédkezett Nagy Ferencnek. A könyv erős vászonkötésben jelent meg 22 iv terje-delemben, izléses kiállításra a Lampel-Wodianer kiadó-céget dicseri. Ára 6 korona.

□ Görög-magyar szótár. Főgimnáziumok hasz-nálatára készítették *Lévy* István és *Viola* Aladár fő-gimnáziumi igazgatók. Harmadik kiadás. Ára füzve 4 korona, kötve 4 korona 50 fillér. — *Francia Stílus-gyakorlatok*. Szerkesztették és jegyzetekkel ellátták *Kemény* Ferenc és *Klimó* Mihály. Ára 1 korona 20 fillér. A tankönyveket a Lampel-Wodianer-téle udvari könyvkiadó-cég adta ki.

□ A kereskedelmi jog kézikönyve. Dr. *Klu-pathy* Antal közösvári egyetemen tanár *A magyar keres-kedelmi jog kézikönyve* című művének II. kötetét most hagyta el a sajtót. Ezzel a kötéssel ennek a műnek második átdolgozott kiadása befejezést nyert. A II. kötet is, íőleg az időközű irodalom, törvényhozás és judikatura kiegészítése folytán jelentős változásra ment keresztül. A mű II. kötetét 10 koronáért kapható. Kiadta az Athenaeum r. t.

□ A Magyar Tanítók Naptára, melyet *Ujváry* Béla szerkeszt s melynek minden egyes példánya 10 fillért jövedelmez tanítók tanuló-fainak ösztöndíj-alapja javára. gazdag tartalommal megjelent az Atheneum r. t. kiadásában. Közleményeket irtak bele: Halász Ferenc, György Aladár, Móra István, Ujváry Béla, Scossa Dezső, dr. Gööz József Tarcsafalvi Al-bert és mások. A Magyar Tanítók Naptára megren-delhető az Athenaeum r. társaságnál (VIII. Kerepesi-ut 54. sz.) ára 80 fillér, bérmentes küldéssel 1 korona.

□ A gyógyszerész. E cím alatt tudományos és közérdekű folyóirat első száma jelent meg. Az új lap, melynek főszerkesztője *Gross* Samu, felelős szerkesz-tője *Faragó* Andor, folytatása az *Uj Auróra* cím alatt eddig megjelent gyógyszerészeti szakközölnyének. Az első szám érdekes tartalommal jelent meg s cikkeinek előkelő nivója az új szerkesztőség rátermettségét igazolja.

□ Az Állatok világa most megjelent 37-ik fü-zetében az egér-teléről van szó. A mű egy-egy füzete 50 fillérért kapható *Legrády*-testvérek könyvkiadóhi-vatalában (Váci-körút 78.)

□ *Arina*. *Liget* Jenő, az Uránia-színház elő-adója *Arina* címmel új regényt irt, melynek tárgyát az orosz társadalmi életből merítette. A regény ára 1 forint, kapható az Uránia-színházban.

□ Tankönyvek. *Latin szókönyv*, szócsaládok szerint rendezve. Középsokolai használatra készítette *Simonyi* Zsigmond. Harmadik kiadás. Ára 2 korona.

SPORT.

• Football. Mai napon bevégződött az angolok vendégserleplése Budapesten. Ha a kontinensen eddig elért eredményeket számba vesszük, ugy a magya-rokat illeti a babér; Prágában a Slaviát 5:0-ra, a bécsi Criketteket pedig 7:0-ra verték meg. Ennek

ellenében a 33-as F. C. 4:1; a M. U. E. 6:1; a B. P. C. pedig 5:1 arányban állottak meg helyüket. Így a magyaroktól három goalt visznek emléküli az angolok, az elsőket, melyeket a magyarok egyáltalában angol kapuba rugtak. A magyar lapdarugók egyébként szépen erősödnek, úgy hogy fokozott training és kitartó buzgóság mellett a legnagyobb bizalommal várhatják a többi angol csapatot. Annyi bizonyos, hogy a mi csapatunkról nem állítható a *Daily Telegraph*, amit a berlini csapatok mult havi angolországi vendégszereléséről oly kicsinylőleg mondott, hogy még némi időnek kell eltelni, míg a berliniek a siker halvány reményével hivhatják ki az angolokat — legalább is annyi időnek, míg egy új nemzedék felnő! — Ennél a magyar csapatok már sokkal előbbre vannak s ha továbbra is följebb helyezik az összájtékot az egyénieknek, a finom taktikát az erőszakoskodásnak, úgy nem kell félni, ha majd egy válogatott magyar csapat Angliába látogat.

• Lovag Lederer Sándor visszavonulása. Sportsman-körökben az a hír járja, hogy lovag Lederer Sándor, aki ez idén többek közt a Szent István-díjat is megnyerte, felosztalja versenystállóját és lovait nyilvános árverésen eladja. A passzionátus sportsman bir szerint híres lovának, *Ritka II*-nek végzetes balesete kedvetlenítette el a futtatásoktól.

• Egy sportsman rekordja. Hallatlan az a rekord, melyet az idén Mr. Whitney amerikai sportsman versenystállójával elért. A passzionátus yankee, aki Angliában is elsőrangú istálló tart, megnyerte az idén Amerika legnagyobb versenyét, a Futurity stakest, *Volodyovszkival* az angol Derbyt és tegnapielőtt Párisban a 100.000 frankos Prix de Conseil Municipalt. Két világrész, illetőleg három ország leghíresebb versenye jutott a szerencsés sportsmannek, aki hogy gavalér yankee, megmutatta azzal, hogy az Epsom-Derby egész díját, 150.000 koronát, London szegényeinek juttatta.

Őszi lóversenyek.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, október 13.

Az utolsó versenynapra még kiderült az idő s így fele tribünök előtt lejezdődött be a versenyestendő, környékező melankolikus sportsmanektól, hulló falevelektől, amelyek végtelenül szomorú óst mutának a nyergelő körül. A nap maga nagyon érdekes volt; sportját a Szent László-díj dominálta, külsőségeit pedig bosnyák vendégeink, akik beletpék a nagy tribünt és jókedvűen totalizáltak a mi magyarjainkkal egyetemben. Aki járatos az illdzei versenypályán, sok ismerőst talált köztük; a sok feszes turbános alak megannyi ismert plunger a szerzejóti totalizátoron.

A László-díj lefolyása igen érdekes volt, annál inkább, mert várakozás ellenére nem kevesebb, mint tizenkét ló futott érte. Egyaránt favoritok *Kiss me* és *Couleur*, de különösen az előbbi, a többi tíz lóra csak elvéve akadogás. A vezetéssel az egyes startszámu *Couleur* ugrik el, csak hogy hirtelen visszaesik és *Kiss me* nyomul az élre. O fordul be elsőnek az egyesbe is, nyomában *Belle Alliance*sal, *Gyalárral* és *Bonafidéval*, de a cél előtt 150 méterrel e két utóbbi Springer ló nyomul hatalmasan előre és *Gyalár* öt kiló tulsúlyával lépésben nyerte a nagy díjat istállótársra előtt. *Kiss me* harmadik, *Belle Alliance* előtt.

A totalizátor, dacára annak, hogy két Springerlóra kellett fizetnie, csaknem ötszörös pénzzel honorálta *Gyalár* és *Bonafidé* barátait s ez volt a napnak körülbelül legnagyobb kvótája is, mert a többi versenyekben a legerősebben fogadott lovak győztek. Emlékezetes volt ezek közül az utolsó kétéves verseny, amelyen először történt meg, hogy a sötét éjszaka jolytán, mely a versenytérre ráborult, lámpák mellett kellett elindítani a lovakat. A koromsötétben természetesen Taral szabadult el legjobban az indulásnál s amit itt térben lopott társaitól, az elég is volt arra, hogy a versenyt kanterben nyerte meg. Ezt azonban egyedül a bírő láthatta, a helyezetteket pedig, hogy ki lett második és harmadik, talán ő sem.

Melankolikus hangulatban, sötét őszi estén bucsuztak el a sportsmannek a versenytérrel, emlékével egy hosszú, viszontagságos és nem egészen szerencsés turisztendónak.

Az utolsó nap eredményeit itt adjuk:

I. Kétévesek eladóversenye. Díj 2000 korona. Távolság 1000 méter. Herzog M. *Békése* (Rich-novszky) első. Quitt (Bonta) második. Kartal hiza (Fürst) harmadik. Futott még: Cartell II., Különcz II. Cold cream, Biéta Comédia, Tosti, Totalizátor: 10: 29. Helyrelogadások: I. 50: 62. II. 50: 64 és III. 50: 66.

II. Welter-handicap. Díj 3000 korona. Távolság 1000 méter. Gróf Degenfeld J. *Royal Flusha* (Adams) első. Hamlet (Prudames) második. Sebes (Black) harmadik, azután Praterstern, Vieux Gargon,

Ida, Béza, Melba, Kata. Totalizátor: 10: 31. Helyrelogadások: I. 50: 108. II. 50: 154. III. 50: 218

III. Nyeretlen kétévesek eladó-handicapje. Díj 2000 korona. Távolság 900 méter. Gróf Trautmannsdorff L. *Perkália* (Barker) első. Isère (Phipps) második. Sprit (Adams) harmadik, azután Szerenese, Laboda, Vapeur Aeonit, Pisztráng, Fidibus. Totalizátor: 10: 21. Helyrelogadások: I. 50: 68. II. 50: 120. III. 50: 86.

IV. Szt. László-díj. Távolság 1400 méter, díj 32000 korona az elsőnek, 6000 korona a másodiknak, 2000 korona a harmadiknak. Báró Springer *Gyalárja* (Prudames) első, Bona fide (Gray) második, Kiss me (Clemmon) harmadik. Azután: Blockade, Moonlight, Blossom, Matchboy, Couleur, Ohio, Esély, Hozsi, Belle Alliance, Sardou. Totalizátor: 10: 48. Helyrelogadások: I. 50: 130. II. 50: 212. III. 50: 74.

V. Eladóverseny. Díj 2000 korona. Távolság 1600 méter. Klein Gy. *Szétlő*-ja (Taral) első. Pile ou Face (Bonta) második, Doni kozak (Morgan) harmadik. Totalizátor: 10: 15.

VI. Nyeretlen kétévesek versenye. Díj 3000 korona. Távolság 1400 méter. Péchy Andor *Mitása* (Taral) első, Anecote (Gilchrist) második, Galette (Gray) harmadik, azután Nesze, Rumbold, Barberine, Piccador, Fűles, Campilli. Pszt. Totalizátor: 10: 30. Helyrelogadások: I. 50: 80. II. 50: 698. III. 50: 232.

EGYESÜLETEK.

(A Budapest VII. kerületi Orvostársaság)

12-én tartotta választó közgyűlést dr. *Jurking* Emil elnöke alatt. A választások eredménye a következő: Elnök lett dr. *Schermann* Adolfi tiszti főorvos, alelnökök dr. *Hudomel* József és dr. *Jurking* Emil, titkár dr. *Hönig* Izso, pénztáros dr. *Patai* Samu, jegyző dr. *Walkó* Rezső. A választmány tagjai: Blayer Miksa, Csillag Zsigmond, Dollinger Gyula, Eisler Hugó, Erdélyi Jakab, Ernyei Miksa, Feleki Sándor, Fleisch Nándor, Fuchs Dávid, Glück József, Grósz Sándor, Hajnos Gyula, Hochmann Henrik, Hudacsok József, Kyszen József, Juba Adolfi, Lichtmann Samu, Magyarovics Mladen, Medvei Béla, Novotny Lajos, Perényi István, Renner Adolfi, Rózsavölgyi Mór, Scheiber Sámuel, Szalárdi Mór, Temesváry Rezső, Thomka Samu, Uhrík Gyula, Veonacs Mór és Wein Manó.

(Az Országos Műszaki Egyesület) e hónap 20-ikán, vasárnap délután saját helyiségében a Váci-körút 64. sz. a. tartja meg első rendes évi közgyűlést. Ezen a közgyűlésen választják meg a tisztikart és a választmányt is.

(A mérnök-dalkör megalakulása.) A József-műegyetem mérnöki szakosztályának *Mérnök-dalkör*e e hó 10-én tartotta az évi alakuló közgyűlést dr. *Ilosvay* Lajos rektor jelenlétében. A tisztviselői kar a következőképp alakult meg: Elnök: *Török* Kálmán, titkár: *Szeberényi* Jenő, ellenőr: *Imreh* Albert főjegyző: ifj. *Dorogi* Lajos, főpénztáros: *Falvay* Kálmán, aljegyző: ifj. *Büschthaka* Gábor, alpénztáros: *Patrocs* Kálmán, karmester: *Leitner* Kálmán.

(Az 1848-49-es honvédegyetlek országos központi bizottsága) idén hó 14-én, hétfőn délután 5 órakor az új városház (Váci-utca) I. emelet 13. sz. termében ülést tart. A napirend a következő: 1. Miniszterelnök leirata a nyugdíjazás tárgyában. 2. Az ez évi orsz. honvédegyetlek napjának megállapítása. 3. Folyó ügyek.

(A Szeredi Kör) a napokban tartotta alakuló gyűlést, melyen választás után az új tisztikar így alakult meg: Elnök lett: *Varsányi* L. Lajos, titkár: *Harmath* Gyula, jegyzők: *Klug* Emil és *Szerner* Arthur, pénztáros: *Ehrenfeld* M., ellenőr: *Klug* M.

Nyiltér.

Dr. REICH MIKLÓS MEKANIKA ZANDER-GYÓGYINTÉZETE.

Mekanikai és svéd gyógygymnasztika. — Testegyesítés. — Orvosi massage. — Forró levegős és villamos fényfürdők. — Szénsavas fürdő.

BUDAPEST.

VIII., Múzeum-körút 2. (Nemz. színház bérháza) I. em. (Lift)

Telefon 54-30.

Prospektus.

(Az e rovat alatt közöltteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

VIDÉK.

— (Szeged háztartása) Szegedről jelenti tudósítónk: Szeged háztartási költségvetését legutóbb tárgyalta a tanács. A most megállapított 1902 évi budgetben a kiadás 3 660 801 koronára emelkedett. Ezzel szemben a bevétel összessége 3 215 078 korona. A hiány tehát 445 723 korona, amit a város pótdóval iedez. Csaknem 600 000 koronát költ a város iskolákra, színházra, könyvtárra, múzeumra, irodalmi társaságra. A pótdó nem lesz több, mint eddig volt.

— (Törvényhatósági gyűlés.) Veszprémből táviratozzák: Veszprémmegye közgyűlésén *Fenyvesy* Ferenc főispán a napirend előtt jelentést tett arról, hogy a király a veszprémmegyei látogatása alatt tapasztalt rendért legmagasabb elismerését fejezte ki és ennek tolmácsolására őt tehatalmazta. E jelentést a közgyűlés állva hallgatta meg és lelkesen énekelte a királyt. Elhatározták, hogy a vármegye háláját a miniszterelnök útján a trón elé juttatják. A főispán ezután a megyei tisztviselőknak a választások alatt tanusított korrekt magatartásukért külön elismerést fejezte ki. *Kemény* Pál zirci ügyvédet a főispán megyei tb. főügyésszé nevezte ki.

TAVIRATOK.

Bukarest, október 13. Ferdinánd trónörökös herceg neje ma Szinajából a nagy csapatszemlére *Rimmiz-Saralba* utazott.

Madrid, október 13. Egy kábeltávirat szerint a marokkói kormánv az összes spanyol követeléseket el fogadta.

A délafrikai háború.

Pretória, október 13. Szeptember 15-ike óta még 18 boer vezért fogtak el és örökre száműzték őket Dél-Afrikából.

Dundee október 12. *Botha* főbornok átlépett a Bavián-folyón és észak felé vonul. Azt hiszik, hogy egy osztályt küldött ki, hogy egy neki szánt szállítmányt kísérjen. Ez az osztály nyugat felé vonult.

A francia-török konfliktus.

Páris, október 13. Mint a lapok *Susából* (Tunis) jelentik, ott letartóztattak egy török tisztet, aki állítólag abban az esetben, ha a Franciaország és Törökország közötti diplomáciai viszony megszakítása háborúra vezetne, a török hadügyminiszter megbízásából az Algír déli határán lakó törzsekkel felkelésre bírti volt hivatva.

A venezuelai lázadás.

London, október 13. A Reuter-ügynökség jelenti New-Yorkból: Egy willemstadai távirat jelenti, hogy a venezuelaiak Goejira félsziget különböző pontjain elszékeltek magukat. Egy rendtelenség uraikodik. A venezuelaiaknak nincsen elölmezési szervezetük és az ország n barácsolni készletekből élnek, úgy, hogy az ország egészen kipusztult. Az indiánusok, akik a venezuelaiak ellen kegyetlenségük miatt el vannak keresszve, borzasztóan megcsontították az általuk ellogott venezuelaiakat.

A kínai bonyodalom.

Peking, október 13. A kínai méghatalmazottak ma *Corogan* spanyol követnek mint a diplomáciai kar doyenének 450 millió taerlól szóló bont adtak át a hatalmak kártérítési igényei fe telen.

KÖZGAZDASÁG.

Liszt. (A Budapesti Napló tudósítójától.) A lisztjelölt irányzata az elmúlt héten szilárd volt. A készárura kielégítően érkeztek megrendelések s így a kötések is simán bonvolitáltak le. Malmaink tekintettel a buza emelkedésére és a készáruban mutatkozó élénkebb keresletre árakat telementek, úgy hogy a mai jegyzések az előbbiekhöz képest 20 fillérral magasabbak. A külföld is nagyobb érdeklődést mutatott az üzlet iránt és történtek is nagyobb eladások. Takarmányeikkekben, a gorma borsópát kivéve, amelyben a forgalom némileg jobb volt, alig észlelhető változás.

Átlagos budapesti árak 100 kilogrammonként zsákotól.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6
Ár kor.	25.20	24.20	23.20	22.30	21.90	21.40	20.40
		7	7½	8			
		15.10	15.50	16.80			
					Finom korpa:		Goromba korpa
Ár:	korona	9.—					9.10
			Dara:	AB	C		
				25.80	24.80		

Vetőmagvak. (*Mauthner* Odén tudósítása a Budapesti Napló részére.) *Vörös heremag.* Néhány meglehetősen szép tétel került piacra amelyek nemcsak a kivétel, de a ogvasztás részére némileg alacsonyabb árak mellett megvásárolhatók. A bel- és külföldi érdeklődése következtében a forgalom elég élénk és hogy az árak meztis némileg csökkentek, az csakis annak tudható be, hogy Amerikából alacsonyabb jegyzések érkeznek. *Lucernamag.* Az elmúlt héten néhány nag obó tétel honi árut megtelező áron ajánlottak, mely körülmény, tekintettel az e cikk iránt való kedves hangulatra, gyors üzlethözre vezetett. Rovinából beérkezett mintak nem valami kiválóak, úgy a szem nagysága mint az aru tisztasága sok kívánnivalót hagy hátra. *Fehér heremag.* Az üzlet ebben nyugodt, csakis igen szor szűnű árú kelt ez idő szerint érdeklődést. *Nyulscapka* még alig került piacra. Balticum magból kevés kínálatot és ezen csekélység

igen gyorsan elhelyeztetett. Jegyzések 50 kilónkint, Budapestben érte: Vöröshereg 46.—55.—korona. Luconamag 47.—53.—korona. Muharmag 7.—7.50 korona. Tavaszí bükköny 7.—7.25 korona. Őszi borsó 7.50—8.25 korona. Balcainc 13.50—14.50 korona.

Vásárosarnok. (Vámos és Bruszt hatóság) közvetítő üzeti jelentése.) A múlt heti jelentésünkben jelzett szilárd irányzat tényleg bekövetkezett, az idény-cikkekben az elmúlt héten nagyon élénk volt az üzlet. A fogyasztás megnagyodott és csak a tegnapi (szombati) esőzés olytán vált a kereslet lanygá. A mostani időszaknak megfelelően, vágott libák, tojás, vaj, szőlő, dió és nemes tejalkalmak és körte-képek is a legnagyobb üzlet. Miért is ezen cikkek rendszeres szállítást melegen ajánljuk. Külön említett érdemel a tojásban beállott nagy áremelkedés. ugyazintén a vágott ludak iránt mutatkozó élénk kereslet. Áttérve részletes tudósításunkra, a következőket lehetjük így **Husneműek.** Az élő szerb marhákban való nagy hozatalok olytán a huspiac nehezkes volt. I. rendű vidéki marhahús hátulját 70—80 fillér elejét 60—70 fillér; II. rendű áru hátulját 60—66 fillér, elejét 50—60 fillérrel értékesíthetők kilónkint. Öt borjú borbán jó keresletnek örvendett, hosszabban mérve. levonás nélkül 86—96 filléren kelt el. Sertésbúsért szállonával és lehuzva 80—88 fillért fizettek a vevők. — **Élő baromfiakban** az üzlet kielégítő volt. Rántani való csirke 1.20—1.60, I. rendű sütni való 2.—2.20. II. rendű 1.60—2.—K.; I. rendű hizott kacska 4.40—5.—, II. rendű 3.20—4.40 K.; I. rendű hizott lud 10—12 K., II. rendű 8—10 K.-val kelt el páronkint. — **Vágott ludak** nagyon jó keresletnek örvendnek. I. rendű áru 1.06—1.10 és 1.12 koronával volt kilónkint elhelyezhető és csak a pénteki vásár elmúltával csökkentek az árak. I. rendű áruért 1.—1.04, gyengébb minőségűért —.98—1.— koronára. Ezen cikkekben most már állandó énlék üzlet várható és nagyon ajánlatos a szállítás mielőbbi megkezdése és rendszeres tolytatása. — **Tojás** I. rendű friss, telt szép nagy áru a múlt heti 65 koronás árról máig 73—74 koronara emelkedett. A hideg időjárás olytán kitűnő a kereslet, a készletek felszállítását a legmelegebben ajánljuk, hogy a mostani jó piacot kihasználhassuk t. beküldőink érdekében. — **Vajban** szintén bekövetkezett az előre jelzett jó üzlet. I-ső rendű centrálgált tea-vaj nagyon jó keresletnek örvend és minőség szerint 2.11—2.— koronával volt kilónkint értékesíthető. Köpült falusi vaj 1.40—1.60 korona. Tehéntúróban most már szintén javult az üzlet és a szabítás tolytható. I. rendű áru 14—16 fillér, II. rendű 10—14 fillér kilónkint. — **A gyümölcsüzlet** az elmúlt hét utolsó napjait, míg az esőzés a kereslet esőkénését nem idézte elő, nagyon jó volt. Szőlő, alma, fajkörte és dió énlék keresletnek örvendett és a következő arakon kelt el: Szőlő I. rendű jéhr és piros chassela 40—44 gyengébb áru 36—40, I. rendű passantuti 56—60, I. rendű muskotály 45—50 fillér kilónkint, minőség szerint. — **Alma.** Rétesalma 16—24, török-bálinti 18—32 ponyk 14—20 sávári 14—22, arany-ranett 24—32, apróbb ranett 8—24, borranett 18—24, közönséges válogatott alma 10—16 fillér kilónkint minőség szerint. — **Körte.** Császár 22—40, I. rendű nagy vajkörte 30—60, II. rendű apróbb 20—30 közönséges válogatott 14—26, kevert 12—16 fillér kilónkint minőség szerint. — **Dió.** I. rendű szép nagy áru 30—33, II. rendű 26—30 fillér kilónkint. Ezen cikkekben a kereslet nagy, ajánljuk a készletek felszállítását. **Burgonya.** I. rendű szép nagy gumós áru: sárga 3.—3.20 korona, rózsá 2.80—3.— korona 100 kilónkint. **Vöröshagyma** 5—6 korona 100 kilónkint minőség szerint. **Vadfelek** szintén kerestek; szép nagy nyulakért 2.80—3.—, süldőkért 1.40—1.80 koronával, foglyokat páronkint 2.80—3.—, téfánt páronkint 5.20—6.— koronával szarvast egészben mérve kilónkint 50—50 fillérrel és özet 1.40—1.60 koronával adunk el.

Denaturált szesz. (Kalmár Sándor cég jelentése.) E cikk irányzatában a lefolyt héten semmi nevezetes változás nem volt, noha a fogyasztás igen jó. Áremelkedés tekintve a külföldi piacok lanyha árjegyzését, nem történt. Különösen (magas foku) világitási célokra szolgáló áru volt énlék kereslet tárgya, mi határozottan mutatja hogy a szeszizetőny napról-napra terjed. Ma nagyban való jegyzések azonnal való szállításra 34—35 korona jövő évi szállításra 34½—35¼ korona 1000 literkonkint, hordóval együtt budapesti állomásokra szállítva, készpénzfizetés mellett, engedmény nélkül. Egyes hordók egy koronával drágábbak.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

D. F. Nagyvárád. A kéziratok között nincsenek az említett dolgozatok, ami azt bizonyítja, hogy már mondunk rólok kriukát. A közölhetetlen dolgozatokat rendszerint megsemmisítjük, ez volt a sorsa bizonyára az ön kéziratának is. Kéziratokat — mint e rovatunk énlé olvashatók — nem adunk vissza, megőrzésükre nem vállalkozhatunk.

Sz. M. Homonna. 1. Sima hajviselet 2. Nem ártalmas, ha küönben a szappanban nincs ártalmas szer. 3. Orvostól kérdezze meg, mert annak sokféle oka lehet s mindegyiknek más-nás az orvosszere.

Gyógyszer. Vegyelemztesse valamely kir. vegyész által s annak a bizonyítványa alapján kérjen előírást engedélyt a beügyminisztertől.

A. L. Budapest. Az esti órákban megtekintheti a szerkesztőség összegyűjtött lappédányait s a kérdzett tárcát is meg fogja találni.

Egy előfeszítő leánya. 1. Teljesen elegendő. 2. Bizvást. 3. Ilük. 4. Egyszerű ruhában.

V. N. A szőlő száraz, szellős, fagymentes, de nem meleg helyen főlaggatva jó ideig eltartható, ha hibátlan és ritka bogóju fűrtöket tul nem érett állapotban választottunk és ha gondunk van rá, hogy amint rothadt bogók mutatkoznak, azokat azonnal éles ollóval kivágjuk a mellékaszemek megsértése nélkül. Eltarthatjuk a szőlőt még hosszab ideig a fűrészporköz is, a fűrészpornak azonban tökéletesen száraznak kell lennie és mentes minden piszkóttól. E célra veszünk egy tiszta, száraz ládikát, melynek aljára tenyérnyi magasságban fűrészporkot szórunk és arra, közöket hagyva, helyezzük el a megválogatott teljesen ép, nem túlérett fűrtöket. A fűrtöket letakarjuk pergament- vagy ennek híján egyéb erős papírossal és a papírossal ismét az említett magasságban fűrészporkot teszünk, arra megint fűrtöket és így felváltva, míg csak a ládika meg nem telik, melyet aztután beszegezünk és száraz, hívós helyen tartunk.

Szép Ilonka 16. 1. Elég. 2. Országos Szinművészeti Akadémia, VIII. Kerepesi-ut 1. szám, III. em. 3. Már elkésett a jelentkezéssel, mert a felvétel augusztus utolsó napjaiban volt. 4. Magániszékolába, például a Solymosi-telebe most is tolyszik. 5. Ez az iskola VIII. József-körut 18. szám a. van. 6. Felvételi vizsgát kell tennie. 7. Ott megmondják. 8. Ősztöndíjak csak az Országos Szinművészeti Akadémián vannak. Ugyanott, ha tehetséges, a második felévben tandíjmentességet is kaphat. 9. A magán-iskoláknál nincs tandíjmentesség.

186 526. sz. előfeszítő. 1. Igen, önkéntességi joggal bír egy a os. és kir. közös hadseregnél mint a honvédségnél. 2. Tehet, de csak a pénzügyminiszter különös engedélyével. A vizsgát az egyetemnek egy külön e célra kiküldött bizottsága előtt kell tenni. 3. Bárd testvérek zeneműkereskedésénél, IV., Kossuth Lajos-utca.

Özv. F. F. 1. Önszegélyző-egyesület. 2. Csak a tagok nyerhetnek öt kölcson. 3. Más azonban a báró Hirsch-féle jótékonyági alap, onnan esetleg kaphat kölcson. VI. Lázár-utca 18. szám alatt van az irodája.

S. B. Szolnok. Ha hat évre kötelezi magát, hogy a katonaságnál szolgál, mint diplomás orvos, megkapja az ösztöndíjat. A kérvényhez az indexet és születési bizonyítványt kell mellékelni.

186 604. sz. előfeszítő. Azért, mert nem tudjuk, mit kérdezett. Ha megírja, szívesen válaszolunk, mint mindenkinek aki hozzánk fordul.

S. J. Nagy-Becskerek. 1. Igen, 1 koronás bélyeg kell reá. Mellékelendők a születési és illetőségi bizonyítványok. 2. Szilagy, Bors Bátor, Vitéz stb. 3. Egy hónap alatt elbontják a nincs valamelyes akadályai.

Régi előfeszítő. Kenyel. Olyan tanfolyam mindig van de külön-külön. Az egyik a posta-és távirtdahivataloknál, a másik a telefon-központon.

Alberti-Irsa. 1. Ha betöltötte 18-ik évét, nem kell hozzá szülői engedély. 2. A budai pedagógium-hoz tessék fordulni.

Dr. E. V. Nagyvárád. Méltóztassék egyenesen a budapesti leánygimnázium igazgatóságához fordulni (VI. Uj-utca 1.) — Onnan szívesen küldenek értesítőt.

186 980. Bácska. 1. Szabad. 2. Ha tiltott gyógyszerreitend nem büntetik meg érte de a gyógyszerreitend eikobozzák. 3. Nem lehet semmiféle bántódás.

S. G. Verősz. A minősítés megszerzésének napjától igényelheti a kiegészítést.

Radnás. 1. Annak többféle oka lehet. Az orvos megmondja, mit használjon ellene. 2. A halapos okai vannak az elhalasztásra, az illetékes főkonzulátus utján is beadhatja tolyamodványát.

K. B. Méltóztassék az illető cseh város polgármesteri hivatalához fordulni, ott nyilvántartják.

F. J. Körmend. Ezredparancsnoksága utján jelentkezézk főlvételre a csendőrséghez. Hathavi próbaszolgálat után elválík alkalmas-e a csendőrségi szolgálatra vagy sem. Ott aztután vizsgáztatik és akkor hadapródok nevezik ki.

U. B. Kaposvár. Igen, akármelyik polgári iskához lo yamodhatik. A kérvényt az iskola igazgatólagához kell intézni, mert tőle kapja a vizsgálati terminust.

Özv. E. J. I. Igen választó ha benn van a választók jegyzékében. 2. Ha szorgalmazta volna a jegyzékbe való tolyvételét, az is választói joggal bírt volna.

K. B. Borostyánkő. Méltóztassék ezekkel az adatokkal Singer és Wolner könyvkereskedéséhez fordulni, ott majd reá találnak a könyvre. Mi már nem emlékszünk a címére s arra sem, mikor volt az nálunk ismertetve.

V. K. Jászberény. Mindezeket a küigazításokat önlék személyesen kell szorgalmaznia, a beügyminiszter névmagyarosítási engedélyének eredetben való bemutatásával.

Vásáros-Dombó. A nevezett tolyóirat nem illusztrált. A *Moderne Kunst* és az *Über Land und Meer* olyan amilyent kíván. A Lappert-féle hírlapirodában (Kerepesi-ut) megrendelhető ezeket a külföldi újságokat.

Erzseke. Elynyűt sablon az emlékkönyvbe való írás, ezért az adott esetben az a legjobb, ha egyszerűen a nevért írja valamelyik lapra. Ha elkerülheti, ezt se tegye. Egyébként az emlékkönyv — verseknek Méhner Vilmos kiadásában jelent meg egy gyűjteménye, amely minden nagyobb könyvkereskedésben kapható.

Takarékpénztár. A nevéket olvashatta a kimaradtak lasoromban, az utakét pedig a megválasztottakéban; tizenhat a számuk.

R. A. Nagybecskerek. A kiadóhivataltól kérje az 1898 szeptember 10-ikétől 15-éig terjedő számokat, ezek valamelyikében van.

Zoltán. Irják egy p-vel is, de két p-vel helyesebb.

Előfeszítő. 1. Minden budapesti címjegyzékben megtalálhatja. 2. Szalonkában. 3. 1000 korona a kezdőfizetés.

W. Gy. Dantova. 1. Minden könyvkereskedésben megrendelheti. 2. 200 korona segélyt kapnak. 3. Joga van visszakérni.

186 618. sz. előfeszítő. Dr. Bun Samu egyszerű és keltős könyvvittele. Ott is megrendelheti akármelyik könyvkereskedésben.

D. E. Arad. Nagyon nehéz gépezettel bírnak. Egy-egynek az ára 2000 koronától feljebb, minőség szerint.

D. Z. Kun-Tapolca. Még nem állították fel azt az osztályt sehol sem.

180. 188. sz. előfeszítő. Van, a Rőser-féle magániskola, VI., Aradi-utca 10.

E. S. Miskolc. Nem lehet államköltséges önkéntes, csak saját költséges.

K. D. Ónnek van igaza; a kisebbik nővére a huga, az idősebbik a néneje.

Jogbölcelet. A jogbölcelet csak a történelmi szigorlat tárgya, alapvizsgán nem kérdszik. **S. V. Kassa.** Érdekes, ügyes dolog. Hasonlóknak szívesen adunk helyet.

L. J. Arad. Olyan statisztikánk nincs, mely a budapesti utcák lélekszámát is kimutatná.

187.174. előfeszítő. Szombathely. A magyar királyi Kuria a harmadiku és legelsőbb bíróság.

M. S. Szászváros. 1. Olyan iskola nincs Budapestben. 2. Sorsjegyeiről néhány nap mulva kap üzenetet.

S. E. Nem tagja, nem is volt sohasem tagja a főrendiháznak.

M. P. Parajd. Van önkéntességi joguk is, tisztek is lehetnek. A véderőtörvény biztosította nekik ezt a jogot.

K. B. Mátyásfalva. Az illető vállalat csak a hetilapokat szállítja, napilapokkal nincs semmiféle összeköttetése.

Piroska. A Magyar Színházban a Gésákát mutatták be először.

K. A. A kérdés az illetők magánviszonyát érinti, nem is tudjuk, hány volt.

Egy előfeszítő. Szentes. A levelet nem kaptuk meg, méltóztassék megismételni és közöltezészzük. **H-n.** Azt a hirt az illető estulap mindjárt másnap megcöfolta.

Előfeszítő leánya. Vegyi titkok ezek, amelyek a készítők nem árulnak el.

R. M. A találs kérdések megfjejtése nagyon messze van a közérdektől.

Os. I. Sopron. A kérdezett mü még nem jelent meg. **K. K.** Az illető magánviszonyait nem ömserjük. **J. S. Lőrinczi.** Tudunkkal még nem jelent meg. **K. M. Kőbánya.** A Pallas-Lexikon ajánljuk. **Hivatal.** Olyan hivatalt nem ismerünk.

N a p i r e n d.

Napló. Hétfő, október 14. — Római katolikus: Kallistus pp. — Protestáns: Kallist. — Görög-orosz: (október 1.) B. A. véd. — Zsidó: Marcheschiwan 1. — Nap kel: 6 óra 3 percek. — Nyugszik 4 óra 56 percek. — Hold kel: délelött 7 óra 52 percek. — Nyugszik: délután 5 óra 44 percek.

A pénzügyminiszter fogad délután 4 órakor. Az osztályorsorjatek húzása délelött 9 órakor.

Nemzeti Múzeum. Természtrajzi tár nyitva van délelött 9 óratól délután 1 óráig. Többi tárai 1 korona beépődi mellett tekinthetők meg.

Nemzeti Szalon d. e. 9 óratól este 7 óráig. Belépődi 50 fillér.

Országos képtár zára. **Iparművészeti múzeum zára.** **Télelmügyi iparmúzeum.** Nyitva délelött 9—1-ig. **Mezőgazdasági múzeum zára.** **A földtan intézet múzeuma zára.** **Közlekedési Múzeum** délelött 9—12-ig és délután 3—5-ig.

As Akadémia Goethe-szobája nyitva délelött 10—12-ig. **Múzeumi könyvtár** nyitva délelött 9 óratól 1 óráig. **Akadémiai könyvtár** nyitva délután 3 óratól 7 óráig. **Iparművészeti múzeum könyvtára zára.** **Egyetemi könyvtár zára.** **Állatkert** a Városligetben nyitva egész nap. Belépődi 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és kelet mintatár: V. kerület Váci-körut 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelött 9-től délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbé a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetéség árustásokat is eszközöl) a városigeti parcsarnokban nyitva: délelött 9 óratól 12 óráig és délután 3 óratól 6 óráig. A külföldi kirendeltségek szombati üzletvezetésége (Magyar kereskedelmi részvenytársaság) V., Váci-körut 32. szám alatt.

Fairbanks

mérleg és gépgyár r.-t.

Budapest, Andrassy-ut 14.

Gyár: Váci-ut 156.

ajánlja:

Szóló, bor és mezőgazdaságok cözéjaira kiválóan alkalmas élmért kitűnő mérlegeit.

Megrendelések közvetlen írodánkhoz

Andrassy-ut 14 sz. intézőnköz.

Gazdasági egyesületi tagok tetszeményben

röszsítettnek.

